

Ve Struhách 1076/27, 160 00 Praha 6
tel.: 234 006 100
fax: 220 922 251
e-mail: tc@tc.cz

www.tc.cz

Zhodnocení stavu plnění Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009 – 2015

Podklad pro aktualizaci NP VaVaI

Vypracovali: Zdeněk Kučera, Michal Pazour, Karel Klusáček

15. června 2012

Shrnutí a hlavní závěry

Kontext

- Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009 –2015 (NP VaVal) byla připravována na přelomu let 2008 a 2009 (vládou byla schválena v červnu 2009) a vycházela z tehdejších makroekonomických podmínek (vliv hospodářské recese nebyl v době přípravy tak významný, veřejné finance nebyly pod tlakem výdajových škrťů).
- NP VaVal byla připravována současně s přípravou novely zákona č. 130/2002 Sb., avšak bez přímé vazby na ni (některá opatření NP VaVal byla naplňována touto novelou zákona).
- V říjnu 2010 zveřejnila Evropská komise strategický dokument pro oblast VaVal – Unie inovací, kde je kladen důraz na provázání VaV a inovací a na podporu poptávkové strany – NP VaVal je stále výrazně nabídkově orientovaná.
- Větší důraz na integraci podpory VaV a inovací je patrný i v návrhu nového rámcového programu EU pro výzkum a inovace Horizont 2020.
- V roce 2011 byly vládou přijaty dva strategické dokumenty – Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti a Národní inovační strategie, které nejsou s NP VaVal provázány.
- V roce 2011 byly publikovány závěry Mezinárodního auditu systému VaVal v ČR, který upozornil na hlavní současné problémy – některé jsou v NP VaVal adresovány, některé nikoliv.
- Od doby přípravy a schválení NP VaVal došlo k větší polarizaci zájmových skupin uvnitř systému VaVal, projevující se v nárůstu vzájemné nedůvěry a v prosazování partikulárních zájmů.

Závěry

- Přestože od zahájení implementace NP VaVal již uplynuly tři roky a podmínky, ve kterých je tato politika realizována, se výrazně změnily, hlavní cíle stanovené v NP VaVal (9 cílů) jsou stále aktuální a mají svoji relevanci.
- Cíl 1: Zavést strategické řízení VaVal na všech úrovních – cíle nebylo dosaženo. Předně je nezbytné dosáhnout konsensu na tom, jak má být systém VaVal řízen, jaké mají být pravomoci jednotlivých subjektů a jak budou vazby mezi nimi koordinovány. Cílem je vytvoření funkčního systému řízení VaVal na národní úrovni – vymezení role RVVI (posílení její koordinační úlohy a role při stanovení dlouhodobé strategie) ukotvení postavení MŠMT, MPO a agentur (GA ČR a TA ČR) v systému VaVal, posílení principu „evidence-based policy“.
- Cíl 2: Zacílit veřejnou podporu VaVal na potřeby udržitelného rozvoje – cíle nebylo dosaženo. Po schválení priorit orientovaného VaVal je třeba zajistit vazbu nových programů na tyto priority (vytvoření a realizace implementačního plánu).
- Cíl 3: Zvýšit efektivitu systému veřejné podpory VaVal – cíle nebylo dosaženo. Potřeba zvýšení účinnosti veřejné podpory VaVal významně vzrostla v souvislosti se stagnací objemu veřejných prostředků investovaných do VaV a s požadavkem finanční udržitelnosti nových výzkumných infrastruktur (úpravy systému rozdělování institucionální podpory, větší zacílení účelové podpory).
- Cíl 4: Využívat výsledky VaV v inovacích a zlepšit spolupráci veřejného a soukromého sektoru ve VaVal – přes určitý pokrok cíle nebylo dosaženo. Existuje zde řada dílčích opatření, ale stále chybí komplexní přístup k řešení. Klíčová je zde motivace na nabídkové straně (systém

rozdělování institucionální podpory) i poptávkové straně (nové přímé a nepřímé nástroje) a další systémová opatření (systém pro management znalostí).

- Cíl 5: Zlepšit zapojení ČR do mezinárodní spolupráce ve VaVal – cíle nebylo plně dosaženo. Zejména nově vznikající výzkumné infrastruktury se budou muset intenzivněji zapojovat do mezinárodní spolupráce. Důležité je i zajištění koordinace národních programů podpory VaV s evropskými programy, a to zejména s programem Horizont 2020.
- Cíl 6: Zajistit kvalitní lidské zdroje pro VaVal – cíle nebylo dosaženo. Rozvoj lidských zdrojů rovněž není přes řadu dílčích opatření řešen komplexně. Nedostatek kvalitních lidských zdrojů se může projevit se zahájením činnosti nových výzkumných infrastruktur. Nedostatky jsou v mezinárodní i mezisektorové mobilitě a v motivaci k výzkumné práci.
- Cíl 7: Vytvořit v ČR prostředí stimulující VaVal – přes určitý pokrok cíle nebylo dosaženo. Podpůrným popularizačním a medializačním aktivitám chybí v ČR koncepční rámec, který by dokázal tyto aktivity účinně koordinovat.
- Cíl 8: Zajistit účinné vazby na politiky v jiných oblastech – cíle nebylo dosaženo. K posílení vazeb mezi NP VaVal a politikami v jiných oblastech by měly přispět změny v systému řízení VaVal (Cíl 1).
- Cíl 9: Důsledně hodnotit systém VaVal – cíle nebylo plně dosaženo. Systém VaVal byl zhodnocen zahraničním konsorciem (Mezinárodní audit), opatření NP VaVal jsou hodnocena průběžně (zakázka „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci NP VaVal“). Závěry a doporučení auditu a studií hodnotících pokrok v plnění NP VaVal nejsou rozhodovací sférou příliš využívány.

Doporučení – koncepční

- Aktualizovaná NP VaVal musí reflektovat nové ekonomické skutečnosti a souvislosti (nerostoucí výdaje na VaV, připravované zahájení provozu nových infrastruktur, pokračující vliv globalizace projevující se mj. ve významné úloze nadnárodních firem v národním inovačním systému a další).
- Aktualizovaná NP VaVal musí opustit lineární model inovačního procesu a měla by klást větší důraz na vytváření prostředí a podmínek pro zavádění inovací v soukromém i veřejném sektoru (včetně stimulace poptávky po inovačních řešeních) a na propojení vzdělávacích, výzkumných a inovačních aktivit.
- Aktualizovaná NP VaVal musí být v souladu s:
  - novými strategickými dokumenty na národní úrovni (Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti, Národní inovační strategie, Národní program reform) a evropské úrovni (Unie inovací),
  - závěry Mezinárodního auditu systému VaVal v ČR a dalších IPn pro oblast terciárního vzdělávání, výzkumu a vývoje,
  - závěry a doporučení studií zpracovaných v zakázce „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací“,
  - novými směry vyplývajícími z přípravy nového rámcového programu pro výzkum a inovace – Horizont 2020, programu COSME a strukturálních fondů EU.
- Aktualizovaná NP VaVal musí klást důraz na evidence-based policy jak na úrovni celé NP VaVal, tak i na úrovni jednotlivých poskytovatelů. K tomu je nezbytné posílit úlohu evaluací (hodnocení nejen výsledků, ale zejména přínosů a dopadů) a využívání analýz systému VaVal.

- Aktualizovaná NP VaVal musí ke každému opatření stanovit soubor specifických, měřitelných, dosažitelných, relevantních a termínovaných indikátorů (SMART).
- Aktualizovaná NP VaVal musí být v pravidelných intervalech (ročně) vyhodnocována z hlediska naplnění stanovených indikátorů a cílů (nikoliv formálního splnění opatření).

Doporučení – specifická

(5 hlavní oblasti, na které by se měla NP VaVal soustředit) – u každé oblasti jsou uvedeny nejvýznamnější vazby na cíle a opatření současné NP VaVal; ve vyhodnocení jednotlivých opatření jsou nejdůležitější návrhy řešení vztahující se k těmto oblastem podtrženy

- Aktualizovaná NP VaVal musí iniciovat obnovení diskuse o základních principech systemu řízení VaVal, včetně vymezení odpovědností a vazeb mezi jednotlivými ústředními orgány. Je nezbytné vrátit se k závěrům kulatých stolů (2009/2010) a začít seriózně diskutovat o jednotlivých modelech strategického řízení VaVal a podmínkách jejich zavedení v ČR. V této souvislosti musí být vyjasněno zejména postavení a úloha RVVI, MŠMT, MPO, MF, TAČR a GAČR. Funkční nastavení odpovědností a vazeb mezi těmito klíčovými aktéry je základním předpokladem pro strategického řízení VaVal v ČR.

Nejvýznamnější vazby na cíle a opatření současné NP VaVal: Cíl 1

- Aktualizovaná NP VaVal musí explicitně a systémově reagovat na problém udržitelnosti velkých infrastruktur a zajištění jejich dlouhodobého rozvoje. Je potřeba akcentovat komplexní strategický přístup k velkým infrastrukturám z hlediska rozvoje lidských zdrojů, napojení na domácí i zahraniční aplikační sféru, včetně nadnárodních společností působících v ČR, a rozvoje mezinárodní spolupráce ve VaV.

Nejvýznamnější vazby na cíle a opatření současné NP VaVal: Cíl 3, Cíl 4, Cíl 5, Cíl 6

- Aktualizovaná NP VaVal musí zavést system hodnocení přínosů a dopadů programů VaVal a stimulovat jednotlivé poskytovatele, aby pro každý program (před jeho vyhlášením) vytvořili vlastní evaluační rámec s jasně stanovenými indikátory pro hodnocení jeho výsledků a dopadů. Výsledky hodnocení musí být poskytovateli využívány při přípravě nových či navazujících programů VaVal. Pro účely hodnocení efektivity programů na úrovni RVVI (v současném systému řízení VaVal) musí být vytvořena odborná kapacita (interní či externí evaluační jednotka), která bude posuzovat dopady programů ve vazbě na strategické cíle stanovené politikou VaVal.

Nejvýznamnější vazby na cíle a opatření současné NP VaVal: Cíl 3, Cíl 9

- Aktualizovaná NP VaVal musí stabilizovat system institucionální podpory výzkumných organizací, který bude zohledňovat úlohu jednotlivých výzkumných organizací v systému VaVal (např. zavedením výkonnostních kontraktů). Mechanismy poskytování institucionální podpory musí motivovat výzkumné organizace nejen k dosahování vědecké excelence, ale také k rozvoji spolupráce na mezinárodní úrovni a spolupráce s aplikační sférou.

Nejvýznamnější vazby na cíle a opatření současné NP VaVal: Cíl 3, Cíl 9

- Aktualizovaná NP VaVal musí vytvořit komplexní soubor opatření na posílení inovační poptávky v podnikovém sektoru (demand-side policy). Současná NP VaVal je značně nabídkově orientovaná (soustředí se na oblast VaV a vzniku nových znalostí). V aktualizované NP VaVal musí být (v souladu se současnými světovými trendy) posílena oblast zavádění inovací a podmínkám pro rozvoj inovačního podnikání.

Nejvýznamnější vazby na cíle a opatření současné NP VaVal: Cíl 4

Analyticko-metodická podpora

- Pro přípravu aktualizované NP VaVal, navazující implementaci a vyhodnocování jejího naplňování je nezbytné mít k dispozici kvalitní odborné nezávislé analýzy a další podklady. Pro tyto účely je vhodná soustavná analyticko-metodická podpora RVVI a jejího sekretariátu, která zabezpečí podmínky nejen pro jednorázovou přípravu strategického dokumentu, ale také pro následné kvalifikované rozhodování RVVI při naplňování a vyhodnocování jednotlivých opatření.
- V letech 2010 – 2013 je tato analyticko-metodická podpora poskytována především v rámci veřejné zakázky na „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací“. Analýzy a podklady jsou zde zpracovávány pro Odbor VaVal Úřadu vlády ČR (a sekretariát RVVI) společně čtyřmi pracovišti, které svojí specializací pokrývají široké spektrum oblastí systému VaVal. Technologické centrum AV ČR je dlouhodobě předním národním pracovištěm pro analytickou a koncepční činnost zaměřenou na oblast VaVal, Národní vzdělávací fond se specializuje na analýzy lidských zdrojů pro VaVal, vzdělávání a trh práce, Národohospodářský ústav AV ČR (pracoviště CERGE-EI) poskytuje kvalitní ekonomické a ekonometrické analýzy prostředí pro VaVal, Asociace výzkumných organizací má detailní vhled do reálných problémů výzkumného prostředí, zejména podnikového výzkumu. Úzká vazba a spolupráce těchto pracovišť s Českým statistickým úřadem dává předpoklad metodicky správných interpretací relevantních statistických dat.
- Pro období po roce 2013 není soustavná analyticko-metodická podpora pro politiku VaVal zajištěna, což se může negativně odrazit na implementaci aktualizované NP VaVal. Situaci lze řešit navázáním na pozitivní zkušenosti uvedené v předchozím bodě.

Cíl 1: Zavést strategické řízení VaVal na všech úrovních

A 1-1: Zřídit jeden koordinační orgán na ústřední úrovni státní správy s odpovědností za VaVal.

Za účelem zavedení strategického řízení VaVal a zefektivnění systému veřejné podpory VaVal bude vytvořen koordinační orgán, jemuž bude svěřena odpovědnost za strategické řízení VaVal, včetně koordinace veřejné podpory VaVal. Koordinační orgán vznikne v r. 2013 transformací současné RVV, která značnou část těchto aktivit již plní. V oblasti řízení politiky VaVal bude tento orgán zejména koordinovat aktivity jednotlivých ústředních orgánů státní správy v oblasti politiky VaVal, v oblasti veřejné podpory VaVal pak bude koordinační orgán zejména navrhopvat vládě alokaci státních výdajů na VaV (institucionálních i účelových), vyhodnocovat účelnost vynaložených prostředků ve vazbě na dosažené výsledky a stanovovat prioritní směry pro zacílení veřejné podpory aplikovaného výzkumu. Součástí koordinačního orgánu bude rada složená z předních odborníků základního a aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací. Vedoucí koordinačního orgánu, který bude zároveň členem vlády, bude mít k dispozici dostatečné lidské a finanční kapacity pro strategické řízení systému VaVal a vykonávání běžné agendy spojené s koordinací veřejné podpory VaVal.

Termín a odpovědnost: 2013; vláda na návrh RVV

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 25 %

Co bylo realizováno:

- novelou zákona č. 130/2002 Sb. z roku 2009 byla posílena úloha RVVI v oblasti koordinace, řízení a financování systému VaVal v ČR, její transformace na koordinační orgán (tak, jak to navrhovala NP VaVal) se však neuskutečnila
- byla zřízena funkce Hlavního vědeckého poradce předsedy vlády

Přetrvávající problémy:

- rozdělení pravomocí mezi RVVI a MŠMT bez zajištění funkčních koordinačních mechanismů
- nevhodné složení RVVI z hlediska zastoupených subjektů
- nedostatečné administrativní a analyticko-koncepční zázemí RVVI, které neodpovídá jí svěřeným pravomocem v systému VaVal

Řešení:

- obnovit diskusi započatou v roce 2009 v rámci série kulatých stolů a další rozpracování doporučení vzešlých z těchto kulatých stolů
- transformovat RVVI na koordinační orgán (složený ze zástupců jednotlivých ministerstev)
- vytvořit duální model uspořádání systému VaVal převedením odpovědností za politiku VaVal (včetně přípravy rozpočtu) na MŠMT a MPO; RVVI by zajišťovala koordinaci mezi těmito rezorty
- vytvořit radu pro strategii VaVal (složenou z předních odborníků výzkumné a podnikové sféry), která se bude zabývat formulací strategie rozvoje českého systému VaVal (nikoliv tvorbou rozpočtu a hodnocením VaVal)
- vytvořit systém „měkkého řízení“ založeného na dialogu mezi tvůrci politiky, poskytovateli podpory a realizátory VaV
- odpolitizovat státní správu (zavést zákon o státní službě)

Dopady:

- zefektivnění systému řízení VaVal
- koordinovaná a strategická příprava politiky VaVal

Rizika:

- neochota RVVI (složené ze zástupců příjemců podpory VaV) vzdát se přímého vlivu na přípravu návrhu rozpočtu

- neschopnost vytvořit koordinační mechanismy mezi MŠMT a MPO (neochota těchto resortů se domluvit)

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- jedná se o systémové opatření – monitorovat lze jednotlivé kroky (změna zákona, vymezení kompetencí aj.)

Studie zpracované TC AV ČR:

- Role koordinačního orgánu při přípravě a naplňování politik a koncepcí zaměřených na oblast VaVal (listopad 2010 a březen 2011).
- Struktura systému výzkumu, vývoje a inovací v ČR. Podklady pro 3. kulatý stůl o financování VaV v ČR (říjen 2009)
- Návrh uspořádání budoucí „authority“ pro řízení systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice. Podklady pro 5. kulatý stůl o financování VaV v ČR (prosinec 2009)

A 1-2: Zahájit činnost Technologické agentury ČR v souladu s novelou zákona č. 130/2002 Sb.

Důležitou součástí efektivního systému veřejné podpory VaVal je také efektivní implementační struktura. Zatímco účelová podpora základního výzkumu je v ČR dostatečně koncentrována (s dominantním postavením Grantové agentury ČR), účelová podpora aplikovaného výzkumu je značně fragmentována. Za účelem koncentrace (a tím zefektivnění) podpory aplikovaného výzkumu je v novelizovaném zákoně č. 130/2002 Sb. upravena působnost Technologické agentury ČR (TA ČR). V souladu s tímto zákonem budou ustanoveny orgány Technologické agentury a zahájena její činnost spočívající v rozdělování postupně rostoucích státních výdajů na aplikovaný výzkum spadající do jejich působnosti, které začnou být poskytovány TA ČR v roce 2011. Po vyhodnocení činnosti TA ČR bude připravena II. etapa rozvoje zahrnující optimalizaci jejich aktivit a organizační struktury.

Termín a odpovědnost: 2010; RVV

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 100 %

Co bylo realizováno:

- TA ČR byla zřízena 1. července 2009 zákonem č. 130/2002 Sb. a (s jistým skluzem) zahájila svoji činnost v polovině října 2009; od roku 2010 do konce roku 2011 byly vyhlášeny celkem čtyři programy

Přetrvávající problémy:

- ze zákona není jednoznačné, zda by měla být úlohou TA ČR pouze implementace programů podpory nebo zda by měla TA ČR tyto programy rovněž připravovat (tato nejednoznačnost se odráží v nevyjasněných kompetencích mezi TA ČR a ministerstvy i ve stylu spolupráce mezi orgány TA ČR)
- TA ČR, na rozdíl od obdobných zahraničních agentur, nespadá do působnosti žádného ministerstva, což snižuje její vyjednávací sílu na nejvyšší úrovni
- Výzkumná rada nemá kapacity na koncepční práci a zcela v ní chybí zástupci resortů (ministerstev)

Řešení:

- vyjasnění role TA ČR v přípravě a implementaci programů VaVal (novela zákona)
- toto musí být uskutečněno v souladu s realizací opatření A 1-1, které směřuje k vytvoření efektivního systému řízení VaVal; v případě duálního modelu řízení (MŠMT a MPO) je logické, aby se TA ČR stala hlavní implementační agenturou pro aplikovaný výzkum (odpovědnou MPO) a GA ČR pro základní výzkum (odpovědnou MŠMT)
- posílení zastoupení ministerstev ve výzkumné radě TA ČR

Dopady:

- posílení společenské odpovědnosti TAČR
- posílení vazby programů podpory na koncepce a strategie rozvoje VaV v oblastech působnosti jednotlivých resortů (MPO, MŽP, MD a dalších)

Rizika:

- pokračující nevyjasněný vztah mezi TA ČR a resorty
- nedostatečná „politická“ podpora rozvoje aktivit TA ČR (TA ČR nemá svého zástupce ve vládě)

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- jedná se o systémové opatření – monitorovat lze jednotlivé kroky (změna zákona, vymezení kompetencí, změna složení výzkumné rady aj.)

Studie zpracované TC AV ČR:

- Technologická agentura ČR a její úloha v systému podpory výzkumu, vývoje a inovací (listopad 2010)
- Analýza aktivit vybraných technologických/inovačních agentur v oblasti transferu technologií a inovací (duben 2009)

A 1-3: Z prostředků státního rozpočtu průběžně podporovat realizaci a aktualizaci NP VaVal.

Nedílnou součástí strategického řízení politiky VaVal je soustavné sledování a vyhodnocování systému VaVal a poskytování odborného analyticko-koncepčního zázemí pro politiku VaVal (think-tank pro politiku VaVal). Tvorba analýz a podkladových studií a jejich účelné využívání decisní sférou je žádoucí nejen ve fázi přípravy politiky VaVal, ale také v průběhu její realizace, kdy na jejich základě mohou být implementována případná korekční opatření. V letech 2009–2013 bude tato podpůrná činnost pro politiku VaVal podporována z prostředků k tomuto účelu již vyčleněných na činnost RVV jako výzkum pro potřeby státní správy realizovaný podle zákona o veřejných zakázkách. V dalších letech bude z prostředků nově zřízeného koordinačního orgánu podporována kontinuální činnost organizace, která se bude připravě podkladových analýz, hodnotících zpráv, výhledových a koncepčních studií v oblasti VaVal systematicky věnovat. Za účelem zabezpečení systematického přístupu bude tato odborná činnost pro strategické řízení VaVal zajišťována organizací na základě dlouhodobé smlouvy uzavřené nově zřízeným koordinačním orgánem, který bude poskytnuté výstupy následně využívat pro strategické řízení politiky VaVal a pro zaměření veřejné podpory aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací.

Termín a odpovědnost: od 2009; do 2013 RVV, od roku 2013 nově zřízený koordinační orgán

Orientační zhodnocení plnění aktivity: plněno průběžně

Co bylo realizováno:

- Úřad vlády ČR má na období 2010 – 2013 uzavřenu smlouvu na zakázku „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci NP VaVal“, v jejímž rámci je sledováno plnění jednotlivých aktivit NP VaVal, a zároveň jsou zpracovávána doporučení pro strategické řízení VaVal v ČR
- významnou činností realizovanou v letech 2011 a 2012 bylo stanovení nových priorit orientovaného VaVal

Přetrvávající problémy:

- podkladové analýzy byly dosud využívány RVVI spíše okrajově
- RVVI dosud příliš nevyužívala možnosti podílet se na zadání pro podkladové analýzy
- není zajištěno poskytování nezávislých podkladových analýz po roce 2013

Řešení:

- vytvořit silná zadání pro přípravu podkladových analýz tak, aby tyto podklady reflektovaly skutečné potřeby RVVI a dalších odpovědných orgánů při formulaci a implementaci politiky VaVal
- zajistit financování analyticko-koncepčního zázemí pro strategické rozhodování v politice VaVal po roce 2013 (vypsání nové veřejné zakázky)

Dopady:

- tvorba a implementace politiky VaVal založená na principech evidence-based policy

Rizika:

- neexistence zdrojů pro financování externích kapacit
- nedostatečně silná zadání ze strany státní správy pro podkladové studie

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- jedná se o systémové opatření – monitorovat lze skutečnost, zda jsou opatření politiky VaVal založena na využívání podkladových analýz či nikoliv

A 1-4: Posílit roli manažerského řízení vysokých škol a ostatních výzkumných organizací

Kromě ústřední úrovně státní správy systému VaVal je potřebné zlepšit manažerské řízení také na vysokých školách i v ostatních veřejných výzkumných organizacích s cílem posílení třetí role vysokých škol a výzkumných institucí. K posílení manažerského řízení vysokých škol a ostatních výzkumných organizací přispěje vhodná forma zapojení zástupců dalších sektorů do řízení těchto institucí. Nedílnou součástí strategického řízení výzkumu na úrovni institucí je koncepční přístup k realizaci výsledků VaV v praxi.

Termín a odpovědnost: od 2011; MŠMT

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 20 %

Co bylo realizováno:

- bylo realizováno několik projektů pro oblast terciárního vzdělávání a VaV, které směřují ke zlepšení řízení VŠ a dalších výzkumných organizací a ke koncepčnímu přístupu k realizaci výsledků VaV v těchto institucích (projekty Reforma terciárního vzdělávání, Efektivní instituce, EF-TRANS)

Přetrvávající problémy:

- na VŠ přetrvává model kolegiálního řízení s dominantní rozhodovací úlohou akademických senátů
- VŠ a ostatní VO nejsou motivovány k zavádění efektivních systémů managementu znalostí a systémů pro komercializaci výsledků VaV (motivace jsou dány metodikou institucionálního financování)
- Reforma terciárního vzdělávání zkrachovala (mj. v důsledku nedostatečné komunikace s akademickou obcí)

Řešení:

- změnit systém institucionálního financování – zavést prvky výkonnostních kontraktů (střednědobých smluv mezi poskytovatelem a výzkumnou organizací)
- usilovat o posílení principů korporativního řízení na vysokých školách (vzhledem k obecné nedůvěře v systému musí být proces přípravy takových změn maximálně otevřený a transparentní)
- profesionalizovat management výzkumných organizací

Dopady:

- větší otevřenost a společenská odpovědnost výzkumných organizací

- posílení spolupráce mezi veřejným výzkumem a podniky (případně dalšími subjekty)

Rizika:

- neschopnost dosáhnout konsensu na reformě terciárního vzdělávání v oblasti řízení VŠ
- „přešvihnutí“ reformy terciárního vzdělávání v oblasti institucionální organizace řízení VŠ vedoucí ke ztrátě autonomie VŠ

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- dopady lze monitorovat pomocí vyhodnocení vnitřních systémů řízení VO (existence systémů pro management znalostí a komercializaci VaV, počty a objem spoluprací s podniky aj.)

Studie zpracované TC AV ČR:

- Podpora vytváření strategií zaměřených na realizaci výsledků VaV v praxi a ochranu duševního vlastnictví a motivace spolupráce s aplikačním sektorem (2011)
- Strategické řízení na vysokých školách a ostatních výzkumných organizacích (červen 2012)

Cíl 2: Zacílit veřejnou podporu VaVal na potřeby udržitelného rozvoje

A 2-1: Přehodnotit priority aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací ve vazbě na potřeby udržitelného rozvoje ČR.

Veřejná podpora aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací bude nadále poskytována především ve vazbě na potřeby aplikační sféry zakotvené v prioritních směrech aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací. Priority aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací budou stanoveny podle cílů, jichž má být prostřednictvím výzkumu dosaženo a ve vazbě na potřeby udržitelného rozvoje ČR ve všech třech jeho pilířích (ekonomický, sociální a environmentální rozvoj), dosahované výsledky, tradici VaV, existující kapacity ve výzkumné sféře i očekávané trendy ve VaV a technologiích. Priority budou stanovovány nezávislým a odborným způsobem. Proces přípravy priorit bude otevřený a transparentní, důraz bude kladen na zapojení uživatelů výsledků VaV (aplikační sféry) a spolufinancování ze soukromých zdrojů. Pro identifikaci strategických oblastí českého výzkumu, vývoje a inovací budou využity zevrubné analýzy výzkumného a inovačního potenciálu ČR a výhledové studie (foresight) vypracované nezávislou odbornou organizací pro systematickou přípravu podkladových analýz a výhledových studií v oblasti VaVal (viz též aktivita A 1-3). Oproti stávajícím prioritám aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací budou prioritní směry do budoucna redukovány (tematicky i počtem).

Termín a odpovědnost: 2011; RVV

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 90 %

Co bylo realizováno:

- v lednu 2012 schválila Koordinační rada expertů (jmenovaná RVVI) znění Priorit orientovaného výzkumu, vývoje a inovací; priority byly formulovány na základě identifikace potřeb české společnosti v horizontu 2030
- proces přípravy byl transparentní a otevřený se zapojením více než 150 odborníků z výzkumné, podnikové i veřejné sféry

Přetrvávající problémy:

- zatím není stanoven způsob, jak konkrétně se nové priority promítnou do účelového (a případně i institucionálního) financování a do přípravy programů VaVal

Řešení:

- v návazném kroku (po schválení priorit vládou) bude nezbytné zahájit projekt na stanovení postupu implementace priorit včetně způsobu kontroly a vyhodnocování její realizace; tento projekt musí mít jasně definované zadání a jeho zpracovatel jasný mandát

Dopady:

- přímé zohlednění stanovených priorit v programech VaVal a v dalších nástrojích politiky VaVal (na rozdíl od současného stavu, kdy vazba programů VaVa na priority byla značně formální)

Rizika:

- priority orientovaného VaVal nebudou vládou schváleny
- nenajdou se finanční zdroje pro financování projektu pro stanovení postupu implementace (orientačně 10 mil. Kč)

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- implementaci lze monitorovat a vyhodnocovat pomocí ukazatelů podílu rozpočtu na VaV, který směřuje na priority; dopady bude nezbytné hodnotit pomocí socio-ekonomických indikátorů navržených při identifikaci priorit

Studie zpracované TC AV ČR:

- TC se podílelo na přípravě priorit od počátku (stanovení metodiky a principů přípravy), přes zpracování podkladů, organizaci diskusí v panelech až po vypracování návrhu Souhrnné zprávy Koordinační rady expertů.

A 2-2: Veřejnou podporu přednostně směřovat na VaVal v prioritách odpovídajících potřebám společnosti a znalostní ekonomiky ČR.

Identifikované priority budou transformovány do programů účelové podpory aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací, které budou vyhlášovány Technologickou agenturou ČR a dalšími poskytovateli veřejné podpory. Při stanovení priorit aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací (viz aktivita A 2-1) bude zároveň odborným způsobem kvantifikováno, jaký podíl veřejných finančních prostředků bude vyčleněn na účelovou podporu aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací v identifikovaných prioritách. Zároveň bude kladen důraz na zajištění vazby základního výzkumu na další fáze inovačního procesu (aplikovaný výzkum, experimentální vývoj a realizaci jejich výsledků v inovacích), a to zejména v prioritách odpovídajících potřebám společnosti a znalostní ekonomiky ČR.

Termín a odpovědnost: 2012 - vyhlášení veřejných soutěží, TA ČR ve spolupráci s RVV 2013 – financování projektů (resp. od roku 2013 s nově zřízeným koordinačním orgánem) a s GA ČR

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 0 %

Co bylo realizováno:

- byly identifikovány priority orientovaného VaVal (viz opatření A 2-1)

Přetrvávající problémy:

- vazba programů účelové podpory VaVal na priority je v současnosti pouze formální
- ČR cíleně nepodporuje prioritní směry VaVal

Řešení:

- ihned po schválení priorit vládou zahájit projekt na stanovení postupu implementace priorit; tento projekt musí mít jasně definované zadání a jeho zpracovatel jasný mandát
- nové priority orientovaného VaVal by měly být reflektovány i v zaměření operačních programů pro nové programovací období 2014 až 2020

Dopady:

- přímé zohlednění stanovených priorit v programech VaVal a v dalších nástrojích politiky VaVal (na rozdíl od současného stavu, kdy vazba programů VaVal na priority byla značně formální)

Rizika:

- priority orientovaného VaVal nebudou vládou schváleny
- nenajdou se finanční zdroje pro financování projektu pro stanovení postupu implementace (orientačně 10 mil. Kč)

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- implementaci lze monitorovat a vyhodnocovat pomocí ukazatelů podílu rozpočtu na VaV, který směřuje na priority; dopady bude nezbytné hodnotit pomocí socio-ekonomických indikátorů navržených při identifikaci priorit

Cíl 3: Zvýšit efektivitu systému veřejné podpory VaVal

A 3-1: Institucionální podporu VaV rozdělovat podle hodnocení výsledků VaV výzkumných organizací.

Institucionální podpora tvoří a bude tvořit v budoucnosti (i přes posílení důrazu na účelovou podporu) významnou část veřejných prostředků na VaV. Důležitým předpokladem pro zajištění efektivity veřejných prostředků investovaných do VaV formou institucionální podpory je důsledné a pravidelné vyhodnocování výzkumných výsledků podpořených institucí. Systém hodnocení dopadů institucionální podpory bude transparentní a z hlediska vazby objemu podpory na dosahované výsledky dostatečně motivační. Reforma stanovuje metodiku hodnocení výsledků na základě bibliometrických dat, patentové aktivity a dalších ukazatelů, týkajících se využití výsledků VaV. Tato metodika bude dále rozpracována tak, aby více reflektovala kvalitu výsledků jak z hlediska excelence, tak i z hlediska jejich využitelnosti pro aplikace, a bránila inflačnímu nárůstu počtu málo kvalitních výsledků. Dále budou do systému hodnocení VaV zapracovány výsledky auditu systému veřejné podpory VaVal realizovaného v soulase s aktivitou A 9-2 (kapitola III.9) s periodou cca pěti let, který bude zahrnovat nejen dosažené výsledky, ale také kapacity, strategie a další ukazatele potenciálu pro budoucí rozvoj hodnocených institucí. Institucionální podpora bude od r. 2012 poskytována na úrovni rozpočtových kapitol na základě hodnocení dosažených výsledků, s výjimkou výzkumných záměrů, které končí po r. 2011.

Termín a odpovědnost: 2012 resp. 2015; do 2012 RVV, od roku 2013 nově zřízený koordinační orgán

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 50 %

Co bylo realizováno:

- ve vazbě na novelu zákona č. č. 130/2002 Sb. (§ 4, odst. 2) je institucionální podpora VaV na dlouhodobý koncepční rozvoj VO poskytována na základě zhodnocení výsledků VaV, kterých tato instituce dosáhla v předcházejícím období
- v roce 2011 bylo realizováno podrobné posouzení výzkumných organizací z hlediska splnění podmínek pro poskytování institucionální podpory
- v roce 2012 byl zahájen IPn „Efektivní systém hodnocení a financování VaVal“

Přetrvávající problémy:

- metodika hodnocení je již řadu let podrobována kritice z řad odborné veřejnosti, a také závěrečná zpráva mezinárodního auditu systému VaVal poukazuje na její nedostatky – např. omezení pouze na hodnocení výstupů, což v souvislostech s očekávaným účelovým chováním VO (tvorba výstupů s cílem maximalizovat počet získaných bodů a získat vyšší podporu) vede k obtížné předvídatelnosti výsledného rozdělení institucionální podpory, nedostatečné reflektování rozdílů mezi vědními disciplínami a různými typy VO
- důsledkem je nestabilita systému institucionální podpory, omezení strategicko-koncepčního chování VO a upřednostňování krátkodobých cílů

Řešení:

- změnit systém institucionálního financování – zavést prvky výkonnostních kontraktů (střednědobých smluv mezi poskytovatelem a výzkumnou organizací)
- v systému institucionálního financování zohlednit společenskou odpovědnost VO (vazba na aplikační sféru, na vzdělávání aj.)
- hodnocení VO využívat jako nástroj strategického řízení VO, nikoliv pouze jako nástroj pro rozdělování finančních prostředků

Dopady:

- stabilizace institucionálního financování umožňující VO strategické plánování výzkumných aktivit
- zohlednění rozdílné úlohy jednotlivých VO v systému VaVal

Rizika:

- lock-in efekt – pozornost bude soustředěna na zdokonalení systému hodnocení výsledků VaVal, přičemž výsledky tohoto hodnocení budou stále jediným podkladem pro rozdělování institucionální podpory

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- jedná se o systémové opatření – monitorovat lze jednotlivé kroky (změna zákona, vytvoření nového systému pro rozdělování institucionální podpory aj.)
- dopady lze sledovat ve změně motivací a chování výzkumných organizací (počty excelentních výsledků, počet kontraktů s podniky, příjmy z licencí, ...)

Studie zpracované TC AV ČR:

- Metodika hodnocení výsledků výzkumu a vývoje – návrhy zásad a principy pro její vypracování (listopad 2010)
- Rozdělování institucionální podpory VaV podle hodnocení výsledků VaV výzkumných organizací (2011)

A 3-2: Zvyšovat podíl finančních prostředků na VaV poskytovaných formou účelové podpory.

Veřejné výdaje na VaV musí odpovídat potřebám znalostní společnosti nejen dynamikou růstu, ale především svou strukturou. Ve veřejných výdajích na VaV bude nadále zvyšován význam účelové podpory, přičemž nárůst finančních prostředků na VaV, který lze očekávat v letech 2012 až 2015, bude přednostně směřovat na účelovou podporu. Cílem je dosáhnout do roku 2015 poměru účelové a institucionální podpory ve výši 60:40 s tím, že v základním výzkumu a v aplikovaném výzkumu a vývoji bude tento poměr odlišný. Zároveň bude vytvořeno dostatečně konkurenční prostředí ve výběru projektů v programech financovaných z účelových veřejných zdrojů, k čemuž přispěje i více koncentrovaný systém implementace těchto programů (viz následující aktivity). Kromě růstu podílu účelové podpory aplikovaného výzkumu bude zvyšován také podíl finančních prostředků na základní výzkum poskytovaných formou grantových projektů, neboť rovněž výdaje na základní výzkum budou odpovídat potřebě generování nových poznatků, ze kterých vychází ostatní fáze VaVal. V ČR je podíl prostředků určených na podporu základního výzkumu na celkové veřejné podpoře VaV nižší než v jiných zemích. Podpora základního výzkumu v ČR se od vyspělých zemí liší především v tom, že z jeho účelové podpory grantovými projekty stále ještě není hrazena podstatná část mezd pracovníků, kteří se na řešení projektů podílejí. Mnohaletá nedůslednost poskytovatelů podpory VaV spolu s opožděným prosazením náročnějšího systému hodnocení výsledků VaV vedly k tomu, že převažujícím výsledkem aplikovaného výzkumu byly a jsou články v odborných publikacích, mnohdy i v publikacích nízké úrovně. Podíl veřejných výdajů na základní výzkum bude zvýšen, a to především pro účelovou podporu. Upravený systém hodnocení výsledků VaV zvýší tlak na poskytovatele i příjemce podpory tak, aby se podstatným způsobem zvýšil počet i kvalita výsledků aplikovaného výzkumu bezprostředně využitelných pro nové výrobky, technologie a služby.

Termín a odpovědnost: průběžně do 2015; do 2012 RVV, od roku 2013 nový koordinační orgán

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 50 %

Co bylo realizováno:

- podíl účelové podpory VaV se v ČR dlouhodobě pohybuje na úrovni cca 50 % a blíží se tak hodnotě stanovené v NP VaVal
- v souladu s Reformou došlo ke snížení počtu poskytovatelů účelové podpory
- konkurenční prostředí pro výběr projektů v programech VaVal se zvyšuje (mezi obdobími 2004 – 2007 a 2008 – 2011 došlo k poklesu míry úspěšnosti v programech VaVal z 39 % na 30 %)

- v programech aplikovaného výzkumu vzrostl tlak na dosahování výsledků se skutečným aplikačním potenciálem

Přetrvávající problémy:

- dle závěrů Mezinárodního auditu je podíl účelové podpory v současné době ve srovnání s jinými zahraničními zeměmi poměrně vysoký a měl by být snížen ve prospěch institucionálního financování (za splnění předpokladu efektivního hodnocení výsledků výzkumu)
- programy VaVal nejsou důkladně evaluovány, formulace nových programů nenavazuje na hodnocení výsledků a dopadů předchozích programů

Řešení:

- neusilovat o arbitrární stanovení podílu účelové a institucionální podpory (kategorie institucionální podpora a účelová podpora nejsou jednoznačné a mezinárodně srovnatelné)
- naproti tomu usilovat o zefektivnění systému institucionální podpory (viz opatření A 3-1) a zacílení účelové podpory ve větší míře na prioritní cíle politiky VaVal (viz opatření A 2-1 a A 2-2)
- posílit důraz na hodnocení výsledků a dopadů programů VaVal (viz opatření A 3-3)

Dopady:

- zvýšení pozitivních socio-ekonomických dopadů podpory VaVal
- zvýšení efektivity veřejných prostředků na podporu VaVal

Rizika:

- přetrvávající snaha arbitrárně stanovovat podíl institucionální a účelové podpory
- chybějící personální kapacity poskytovatelů a RVVI pro důsledné evaluace programů VaVal

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- lze sledovat podíl z celkových prostředků na podporu VaVal, které jsou určeny pro evaluace výsledků a dopadů programů VaVal

Studie zpracované TC AV ČR:

- Rozdělování institucionální podpory VaV podle hodnocení výsledků VaV výzkumných organizací (2011)
- Metodický rámec pro hodnocení programů výzkumu, vývoje a inovací (2011)

A 3-3: Důsledně evaluovat všechny programy účelové podpory, nové programy vyhlášovat na základě vyhodnocení dopadů předchozích programů a ve vazbě na výsledky průběžných evaluací tyto programy usměrňovat a modifikovat.

Veřejné soutěže a zakázky ve VaV jsou (resp. budou) vyhlášovány a administrativně zajišťovány prostřednictvím Grantové agentury ČR (základní výzkum), Technologické agentury ČR (aplikovaný výzkum, vývoj a inovace s výjimkou zemědělského, bezpečnostního, obranného a zdravotnického VaV) a dalšími poskytovateli veřejné podpory (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo kultury, Ministerstvo obrany, Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo zemědělství). Pro zajištění dostatečné efektivity veřejných prostředků investovaných do VaV budou výsledky a dopady všech programů účelové podpory pravidelně vyhodnocovány, a to ve všech fázích jejich implementace (ex-ante, průběžná a ex-post evaluace). Nové programy účelové podpory budou vyhlášovány až na základě výsledků důsledné evaluace předchozích programů a podle jejich průběžné evaluace budou tyto programy dále usměrňovány nebo modifikovány. Zaměření programů účelové podpory aplikovaného výzkumu bude důsledně odpovídat prioritám rozvoje znalostní společnosti a potřebám uživatelské sféry (viz též kapitola III.2).

Termín a odpovědnost: průběžně; RVV a všichni poskytovatelé účelové podpory na VaVal, od roku 2013 nově zřízený koordinační orgán

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 20 %

Co bylo realizováno:

- veřejné soutěže a zakázky ve VaV jsou v současné době v souladu s Reformou a zákonem č. 130/2002 Sb. vyhlašovány a administrativně zajišťovány prostřednictvím GA ČR (základní výzkum), TA ČR (aplikovaný VaVal), MŠMT, MPO, MV, MK, MO, MZ a MZe.
- programy VaVal jsou vyhodnocovány podle jednotné Metodiky hodnocení programů – jedná se však o hodnocení výstupů (nikoliv výsledků, přínosů a dopadů)

Přetrvávající problémy:

- evaluace programů v ČR je zcela nedostatečná; hodnocení jsou prováděna pouze formálně, příliš velký důraz je kladen na kvantitativní měření výstupů, přičemž není posuzován přínos ani dopad programů; výsledky hodnocení nejsou zpravidla využívány formativně pro přípravu nových nebo navazujících programů či jiných opatření politiky VaVal.
- vazba programů na priority VaVal je spíše formální

Řešení:

- před schválením jakéhokoliv programu VaVal striktně vyžadovat prokázanou a zdůvodněnou vazbu na priority VaVal (nové priority orientovaného VaVal), jakož i plán a způsob (metodiku) evaluace výsledků, přínosů a dopadů programu (včetně vhodných a měřitelných – SMART – indikátorů)
- vytvořit externí evaluační jednotku, která bude hodnotit programy VaVal pro potřeby RVVI a jednotlivým poskytovatelům bude poskytovat metodickou podporu při vlastních (interních) evaluacích

Dopady:

- zvýšení pozitivních socio-ekonomických dopadů podpory VaVal
- zvýšení efektivity veřejných prostředků na podporu VaVal a jejich lepší zacílení na priority VaVal
- vytvoření evaluační kultury

Rizika:

- snaha poskytovatelů zachovat současnou praxi formálního hodnocení výsledků programů VaVal
- nedostatečný mandát evaluační jednotky

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- lze sledovat podíl z celkových prostředků na podporu VaVal, které jsou určeny pro evaluace výsledků a dopadů programů VaVal a dále počet nových programů obsahujících evaluační rámec pro hodnocení výsledků, přínosů a dopadů (ve všech fázích – ex ante, průběžné a ex post)

Studie zpracované TC AV ČR:

- Metodický rámec pro hodnocení programů výzkumu, vývoje a inovací (2011)

A 3-4: Podporovat vznik a rozvoj velké infrastruktury pro VaVal při současném nastavení udržitelného mechanismu financování provozu.

Podpora vzniku a rozvoje velké infrastruktury pro VaVal patří mezi významné cíle Reformy a legislativně je upravena v novele zákona č. 130/2002 Sb. Ve vazbě na tyto dokumenty a v souladu s Meziresortní koncepcí podpory velkých infrastruktur pro VaV do roku 2015, připravenou MŠMT, bude výstavba velké infrastruktury podporována z OP VaVpl a na území Prahy (region mimo cíl evropské regionální politiky Konvergence) z OP Konkurenceschopnost a především z národního programu Investiční rozvoj výzkumu a vývoje. Při budování velké infrastruktury bude zdůrazňována zejména vazba na priority udržitelného rozvoje ČR, udržitelné financování,

vazba na velké evropské infrastruktury pro výzkum a zapojení do vzdělávání výzkumníků a studentů. Provoz velké infrastruktury bude v souladu s výše zmíněnou koncepcí MŠMT financován z institucionální podpory, účelové podpory, z prostředků mezinárodních programů pro výzkum a ze soukromých prostředků.

Termín a odpovědnost: průběžně do 2015 – realizace OP VaVpl; 2012 – vyhlášení národního programu

Podpora velkých infrastruktur / Investiční rozvoj VaV; 2014 – zahájení programu na podporu zahájení činnosti infrastruktury pořízené z OP VaVpl a jiných zdrojů; MŠMT

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 60 %

Co bylo realizováno:

- z programu OP VaVpl PO 1 bylo podpořeno 8 center excelence (z toho 5 velkých projektů s rozpočtem nad 50 mil. EUR)
- národní program Podpora velkých infrastruktur / Investiční rozvoj VaV byl sice zařazen v návrhu střednědobého výhledu s počátkem financování od roku 2012, avšak vyhlášen nebyl a s jeho vyhlášením se v návrhu výdajů na VaV ze státního rozpočtu pro rok 2012 již nepočítá.

Přetrvávající problémy:

- v době schvalování velkých infrastruktur se předpokládal růst výdajů státního rozpočtu na VaVal (který se bude významně podílet na finanční udržitelnosti těchto infrastruktur) o 8 % ročně; naproti tomu však výdaje státního rozpočtu na VaV stagnují; se zahájením činnosti těchto infrastruktur bude proto růst tlak na omezené zdroje státního rozpočtu na VaVal
- existuje reálné riziko neudržitelnosti výzkumných infrastruktur z hlediska lidských zdrojů (nedostatek výzkumných pracovníků a technického personálu)
- podpora výzkumné infrastruktury v Praze byla v souvislosti s realizací OP VaVpl významně poddimenzovaná (v porovnání s ostatními regiony ČR, zejm. Brnem); v Praze je přitom stále realizováno 60 % veřejného výzkumu

Řešení:

- zefektivnění podpory VaVal (zacílení na priority, evaluace – viz opatření A 2-2, A 3-3)
- stimulace velkých infrastruktur k zajištění finančních zdrojů ze soukromého sektoru a ze zahraničí (podmínky Národních programů udržitelnosti), včetně zapojení do mezinárodní spolupráce v programu Horizont 2020
- zacílení podpory ze Strukturálních fondů (2014-2020) na rozvoj excelentní infrastruktury („měkké“ projekty) a lidských zdrojů pro tyto infrastruktury

Dopady:

- zajištění provozu velkých infrastruktur (jejich činnosti v období udržitelnosti)
- zvýšení atraktivity ČR jako země s vyspělou výzkumnou základnou

Rizika:

- financování velkých infrastruktur bez stimulace k vytvoření vnitřních mechanismů pro dlouhodobou udržitelnost jejich provozu (tzv. evergreening financování)
- významné omezení financování VaV aktivit realizovaných mimo velké infrastruktury (včetně podfinancování VaV aktivit v Praze)

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- ukazatele rozvoje a dlouhodobé udržitelnosti financování velkých infrastruktur (objem kontraktů s aplikační sférou, objem prostředků získaných ze zahraničí, ...)

Studie zpracované TC AV ČR:

- Podmínky pro vznik, rozvoj a činnost výzkumné infrastruktury v ČR (2012)

A 3-5: Rozšířit současný informační systém VaVal za účelem zlepšení managementu znalostí státní správy i soukromé sféry.

Informace o projektech VaV financovaných z veřejných zdrojů a jejich výstupech jsou v současné době dostupné v Informačním systému výzkumu a vývoje (dále jen „IS VaV“). V souladu s Reformou a novelou zákona č. 130/2002 Sb. bude IS VaV rozšířen o monitorování projektů z oblasti inovací. Rejstřík informací o výsledcích, který obsahuje údaje popisující dosažené výsledky (jako jsou např. název a druh výsledku, jeho popis, rok uplatnění a stupeň důvěrnosti údajů) bude pro lepší využívání znalostí vzniklých ve veřejném sektoru rozšířen o další informace, jež zlepší využitelnost vzniklých výsledků v inovacích v podnikové sféře. Jedná se zejména o údaje, které potenciálním uživatelům umožní získat základní informace o náročnosti dalšího VaV nezbytného pro dotažení daného poznatku do stádia komerční využitelnosti, včetně časové a finanční náročnosti dalšího vývoje. Podrobně stanovuje cíle a termíny rozvoje Koncepce Informačního systému výzkumu, vývoje a inovací schválená usnesením vlády ze dne 3. listopadu 2008 č. 1335.

Termín a odpovědnost: od r. 2009; RVV

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 20 %

Co bylo realizováno:

- schváleno Nařízení vlády č. 397/2009 Sb., o IS VaVal - do informačního systému zařazeny i informace o projektech z oblasti inovací
- v dubnu 2011 byla vládou schválena nová koncepce IS VaVal na období 2012 až 2015 - zlepšení managementu znalostí není mezi navrženými opatřeními explicitně uvedeno; rozšíření IS VaVal ale předpokládá, že informace by měly umožňovat sledování životního cyklu výsledků (ve spolupráci s Úřadem průmyslového vlastnictví)

Přetrvávající problémy:

- využitelnost IS VaVal pro potřeby managementu znalostí je nízká

Řešení:

- rozšířit IS VaVal (nebo vytvořit samostatný informační systém) o informace využitelné pro management znalostí a pro uplatnění výsledků VaV dosažených s podporou ze státního rozpočtu v praxi (například odhad časové a finanční náročnosti dalšího VaV nezbytného pro dotažení poznatku do stádia blíže trhu, možné bariéry v tomto procesu apod.)
- analyzovat a vyhodnocovat informace o výsledcích obsažených v informačním systému a využívat výsledky těchto analýz subjekty transferu znalostí

Dopady:

- zvýšení využitelnosti výsledků VaV podpořených ze státních prostředků v praktických aplikacích (inovacích)
- zvýšení efektivity podpory VaV
- zvýšení spolupráce mezi veřejným výzkumem a podniky

Rizika:

- omezení daná zákonem o ochraně osobních údajů

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- dopady lze v dlouhodobém horizontu sledovat pomocí ukazatelů využití výsledků VaV podpořených z veřejných prostředků v inovacích

Studie zpracované TC AV ČR:

- Rozšíření současného IS VaVal za účelem zlepšení managementu znalostí státní správy i soukromé sféry (2010)

Cíl 4: Využívat výsledky VaV v inovacích a zlepšit spolupráci veřejného a soukromého sektoru ve VaVal

A 4-1: Ve výzkumných organizacích podporovat vytváření strategií zaměřených na realizaci výsledků VaV v praxi a ochranu duševního vlastnictví.

Základním předpokladem pro úspěšnou komercializaci nových poznatků VaVal v Základním předpokladem pro úspěšnou komercializaci nových poznatků VaVal vznikajících ve výzkumných organizacích jsou účinné strategie pro transfer znalostí, jejichž vytvoření bude finančně podporováno v rámci 3. prioritní osy OP VaVpl. Tyto strategie budou účinným způsobem stimulovat transfer znalostí do praxe, řešit otázky spojené s nakládáním s duševním vlastnictvím (včetně pravidel pro rozdělování prostředků získaných prodejem licencí a práv duševního vlastnictví) a obsahovat zásady pro vznik společností (zejména spin-off firem) založených na nových poznatcích VaV vznikajících v těchto organizacích. Nedílnou součástí každé strategie bude stanovení základních principů její implementace a hodnocení pokroku v této oblasti.

Termín a odpovědnost: 2010; MŠMT, AV ČR a další zřizovatelé VO

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 60 %

Co bylo realizováno:

- podpora komercializace a ochrany a využití duševního vlastnictví, včetně zakládání center transferu technologií (CTT), je poskytována v OP VaVpl (výzva v 2010, rozpočet 1 mld. Kč).
- je realizován IPn EF-TRANS, kde byly zpracovány analýzy a vytvořeno sedm metodických dokumentů (Systém komercializace, Ochrana duševního vlastnictví; Spolupráce s aplikační sférou; Využití licencí; Zakládání firem; Hodnocení výsledků a monitoring; Výchozí k podnikání); metodiky by měly být využity pro zavádění systémů komercializace a transferu na VO

Přetrvávající problémy:

- naprostá většina VO nemá (resp. počátkem roku 2011 neměla) zpracované samostatné strategie pro transfer znalostí (u některých VO je však tato oblast zahrnuta do jejich dlouhodobých záměrů)
- směrnice pro komercializaci výsledků VaV (resp. transfer znalostí) jsou sice zpracovány ve většině VO, avšak tyto dokumenty jsou spíše obecné
- CTT má vytvořené pouze část VO. Většina CTT má však problémy s financováním, personálním poddimenzováním a často nedostatečnými zkušenostmi

Řešení:

- motivovat vedení VO: změnit systém institucionálního financování VO (hodnocení VO, výkonnostní kontrakty)
- vytvořit komplexní přístup ke komercializaci VaV (efektivní vnitřní systémy VO, programy pro komercializaci atd.)

Dopady:

- zvýšení spolupráce VO s aplikační sférou, využívání výsledků VaV v praxi
- získání finančních zdrojů pro VO

Rizika:

- přetrvávající snaha VO orientovat se na badatelský výzkum (odmítavý přístup k novým způsobům institucionálního financování)
- formální přístup VO k této problematice

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů

- sledovat intenzitu spolupráce a její vývoj na úrovni VO a aplikační sférou (např. počty kontraktů, objem finančních prostředků získaných ze spolupráce, příjmy z licencí a další)

Studie zpracované TC AV ČR:

- Podpora vytváření strategií zaměřených na realizaci výsledků VaV v praxi a ochranu duševního vlastnictví a motivace spolupráce s aplikačním sektorem (2011)

A 4-2: Stimulovat pracovníky výzkumných organizací k tvorbě poznatků využitelných v inovacích a ke spolupráci s podniky

Na úrovni výzkumných organizací je také důležité vytvořit motivující systém hodnocení práce výzkumných pracovníků, který kromě kvality výzkumné práce bude u aplikovaného výzkumu dostatečně zohledňovat i praktickou uplatnitelnost dosažených výsledků. Do systému odměňování pracovníků VO proto budou zapracovány účinné mechanismy (tj. pravidla distribuce finančních prostředků získaných z komercializace VaV), které budou dostatečně motivovat výzkumné pracovníky k tvorbě poznatků využitelných v praxi, návrhu inovativních řešení, jejich komercializaci (např. prodejem licencí, zakládáním spin-off firem aj.) i k získávání dalších zakázek z aplikační sféry. K vytvoření takových mechanismů bude výzkumné organizace stimulovat systém hodnocení výsledků VaV, podle něhož bude rozdělována institucionální podpora na VaV (viz A 3-1).

Termín a odpovědnost: : 2010, MŠMT, AV ČR a další zřizovatelé VO

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 70 %

Co bylo realizováno:

- většina VO má již zpracovány směrnice pro komercializaci VaV (transfer znalostí), ve kterých jsou zahrnuta pravidla pro rozdělování příjmů z prodeje duševního vlastnictví, která by měla mít motivační efekt pro výzkumníky
- systém hodnocení výsledků VaV VO do jisté míry motivuje k tvorbě poznatků využitelných v praxi
- pro vytváření motivačních systémů mohou VO využít metodiky zpracované v IPn EF-TRANS

Přetrvávající problémy:

- v motivačních systémech VO existují nedostatky, které snižují jejich účinnost - volné definování pravidel (nejsou stanoveny odměny za jednotlivé výsledky), rozptýlení pravidel mezi více dokumentů VO
- VO podceňují úlohu nehmotné (nefinanční) motivace, CTT nejsou dostatečně rozvinuté
- systém hodnocení vede výzkumníky k tendenčnímu chování (zisk bodů bez ohledu na skutečný komerční potenciál poznatku)

Řešení:

- motivovat vedení VO: změnit systém institucionálního financování VO (hodnocení VO, výkonnostní kontrakty)
- vytvořit komplexní přístup ke komercializaci VaV (efektivní vnitřní systémy VO, funkční CTT, programy pro komercializaci atd.)

Dopady:

- zvýšení spolupráce VO s aplikační sférou, využívání poznatků VaV v praxi
- získání finančních zdrojů pro VO

Rizika:

- přetrvávající snaha VO orientovat se na badatelský výzkum (odmítavý přístup k novým způsobům institucionálního financování)
- formální přístup VO k této problematice

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- sledovat intenzitu spolupráce a její vývoj na úrovni VO a aplikační sférou (např. počty kontraktů, objem finančních prostředků získaných ze spolupráce, příjmy z licencí a další)

Studie zpracované TC AV ČR:

- Podpora vytváření strategií zaměřených na realizaci výsledků VaV v praxi a ochranu duševního vlastnictví a motivace spolupráce s aplikačním sektorem (2011)

A 4-3: Vyhlásit program na podporu komercializace výsledků VaV vznikajících na vysokých školách a ve veřejných výzkumných institucích.

Znění aktivity:

Na vysokých školách, výzkumných ústavech a ve sdruženích více výzkumných institucí je podporováno z OP VaVpl (v Praze z OP Praha-Konkurenceschopnost a OP Praha-Adaptabilita) vytvoření center transferu technologií (znalostí), jejichž cílem je napomáhat pracovníkům těchto institucí při komercializaci nových poznatků VaV. Pro zvýšení účinnosti transferu nových poznatků do praxe bude vytvořen program, který bude těmto centrům poskytovat finanční prostředky jak pro jejich činnost (v návaznosti na A 4-10), tj. na poskytování kvalitních poradenských služeb v otázkách komercializace poznatků VaV (například ověření potenciálu poznatku a rozbor možností, jak jej nejlépe využít), tak i pro vlastní komercializaci, ať již pro podporu vzniku nové firmy (spin-off), podání patentové přihlášky apod. Program bude také poskytovat finanční prostředky pro realizaci VaV, který je nezbytný pro dotažení poznatku VaV do praxe.

Termín a odpovědnost: 2013, MŠMT

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 80 %

Co bylo realizováno:

- vytvoření CTT je podporováno v OP VaVpl (výzva v říjnu 2010, alokace 1 mld. Kč), v Praze v OP Praha – Konkurenceschopnost (od roku 2008 čtyři výzvy)
- financování etapy pre-seed aktivit (ověření koncepce a příprava komercializace, včetně dotažení poznatku VaV do stádia blízko trhu či činnosti související se založením spin-off firem) je podporováno v OP VaVpl (výzva v lednu 2012, alokace 380 mil. Kč)

Přetrvávající problémy:

- VO nemají dostatek finančních prostředků na podporu prvních fází komercializace (kterou by bylo možné využít rychle a operativně) – vlastní zdroje nejsou ještě vytvořeny, podpora z OP VaVpl není operativní a bude přidělena jen schváleným projektům
- pro Prahu není dostupná podpora pro financování etapy od výzkumu do fáze komerčního využití

Řešení:

- po vzoru zahraničních zemí (např. finský program TULI) vytvořit na národní úrovni nástroj (program) umožňující průběžně a operativně financovat první fáze komercializace VaV (rozhodování do jisté výše příspěvku na úrovni CTT)

Dopady:

- zajištění VaV poznatků, které budou blíže tržnímu uplatnění a využitelné podniky
- zvýšení spolupráce VO s aplikační sférou, získání finančních zdrojů pro VO

Rizika:

- nízká motivace výzkumníků (VO), nedostatek poznatků VaV vhodných k těmto účelům
- nedostatečná kapacita MSP absorbovat tyto poznatky

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- sledovat zejména dopad programu, tj. využití těchto poznatků podniky, intenzitu spolupráce VO a aplikační sférou apod.

A 4-4: Podporovat výstavbu a rozvoj infrastruktury pro VaVal na regionální úrovni s vazbou na velké infrastruktury na straně jedné a aplikační sféru (inovace) na straně druhé.

Prostřednictvím investic do infrastruktury pro VaVal realizovaných na národní i regionální úrovni bude vytvořena hustá síť efektivně fungujících subjektů, které zajistí dostatečnou kapacitu pro vlastní výzkumné aktivity a uspokojení poptávky inovačních podniků. Výstavba a rozvoj této infrastruktury budou do roku 2015 v souladu s Národním strategickým referenčním rámcem podporovány zejména z OP VaVpl a OP PI, a dále na území Prahy z OP Praha-Konkurenceschopnost a z národního programu Investiční rozvoj výzkumu a vývoje. Po ukončení operačních programů bude počáteční rozvoj této infrastruktury zabezpečen zvláštním programem. Při budování infrastruktury bude kladen důraz na její propojení s velkými infrastrukturami VaVal, intenzitu spolupráce (včetně využívání této infrastruktury) s aplikační sférou a finanční udržitelnost. Účelem těchto infrastruktur bude především realizace výzkumu pro potřeby aplikační sféry a využití výsledků výzkumu vznikajícího ve velkých infrastrukturách pro vývoj konkrétních aplikací.

Termín a odpovědnost: průběžně do 2015 – realizace OP VaVpl a OP PI, 2012 – vyhlášení národního programu Podpora velkých infrastruktur / Investiční rozvoj VaV; MŠMT (OP VaVpl a program Investiční rozvoj VaV), MPO (OP PI)

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 90 %

Co bylo realizováno:

- budování center VaV na regionální úrovni je podporováno v OP VaVpl (dvě výzvy s uzávěrkami v roce 2009 a celkovou alokací 17 mld. Kč, schváleno 36 projektů)
- založení nebo rozvoj center průmyslového VaVal je podporováno v OP PI programem Potenciál (tři výzvy s uzávěrkami v roce 2008 a 2011, celková schválená podpora cca 3,9 mld. Kč)
- rozvoj infrastruktury pro spolupráci podniků s VO je podporován v OP PI (blíže viz opatření A 4-10)
- v Praze je rozvoj infrastruktury pro VaV (vědecké parky, inkubátory, inovační centra, centra excellence apod.) podporován v OP Praha – Konkurenceschopnost (blíže viz opatření A 3-4)
- od roku 2013 bude vyhlášen Národní program udržitelnosti I a II, které by měly zajistit finanční prostředky pro náběh činnosti VaV infrastruktur vybudovaných ze SF EU

Přetrvávající problémy:

- i když žadatelé zpracovali studii proveditelnosti, není stále jasná udržitelnost vybudovaných center v budoucnosti
- program Podpora velkých infrastruktur / Investiční rozvoj pro Prahu VaV vyhlášen nebyl (a nebude)

Řešení:

- v Národních programech udržitelnosti stanovit podmínky, které budou nové infrastruktury stimulovat k zajištění finančních prostředků ze soukromého sektoru i ze zahraničí a které budou podporovat vytváření jejich dlouhodobých (strategicky zaměřených) vazeb na aplikační sféru a realizaci VaV podle potřeb společnosti (vazba na hodnocení VO a priority VaVal)

Dopady:

- vytvoření „zdroje znalostí“ na regionální úrovni, který bude využíván podnikovým i veřejným sektorem, zajištění know-how pro rozvoj inovačních aktivit podniků (dopad na konkurenceschopnost a socioekonomický rozvoj regionu)

- zajištění udržitelnosti nových infrastruktur z hlediska zajištění finančních prostředků a lidských zdrojů

Rizika:

- snaha nových infrastruktur realizovat VaV, který odpovídá jejím zájmům a nikoli potřebám podniků v regionu a společnosti (realizace badatelského VaV)

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- sledovat, jakým jsou v nových infrastrukturách vytvářeny předpoklady pro zajištění udržitelnosti a jak se rozvíjejí jejich vazby na region (např. počty kontraktů VO, objem finančních prostředků, příjmy z podniků a zahraničí, toky lidských zdrojů, využívání výsledků VaV v praxi VaV)

Studie zpracované TC AV ČR:

- Podmínky pro vznik, rozvoj a činnost výzkumné infrastruktury v ČR (2012)

A 4-5: Vyhlásit program podpory rozsáhlejších projektů pokrývajících celý cyklus výzkum – vývoj – inovace, ve kterých budou společně působit výzkumné organizace a podniky.

Pro intenzivnější využívání výsledků VaV z veřejného sektoru a lepší spolupráci výzkumných týmů z vysokých škol a ústavů s podniky budou Technologickou agenturou ČR vytvořeny a vyhlašovány multidisciplinární a problémově orientované programy umožňující podporu technologicky zaměřených projektů většího rozsahu pokrývajících celý inovační cyklus (tj. projekty zahrnující složky základního i aplikovaného výzkumu, vývoje i následné testování pro uplatnění v praktických aplikacích). Tyto programy, kterých se účastní výzkumné týmy z veřejného sektoru i zástupci aplikační sféry (podniků), mohou zároveň tvořit významný finanční zdroj pro infrastrukturu výzkumu a vývoje (viz aktivita A 3-4). Zaměření těchto rozsáhlejších a dlouhodobějších programů bude důsledně odpovídat prioritám rozvoje znalostní společnosti a bude stanoveno na základě konsensu expertů z veřejného sektoru a podnikové sféry, což zaručí lepší využívání poznatků VaV v praxi a finanční udržitelnost výzkumných center. Pro implementaci těchto programů bude zároveň vytvořen administrativně přehledný systém podpory, který zabezpečí efektivní sdružování finančních prostředků z více zdrojů a odborný výběr projektů.

Termín a odpovědnost: 2011; TA ČR

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 90 %

Co bylo realizováno:

- TA ČR vyhlásila čtyři programy (ALFA, BETA, Omega a Centra kompetence). V programech Alfa a Centra kompetence patří spolupráce ve VaV mezi podniky a VO k hlavním cílům a jejich zaměření odpovídá Prioritám aplikovaného VaVal na léta 2009 – 2011
- v programech ALFA a zejména Centra kompetence jsou podporovány technologicky zaměřené projekty, včetně projektů většího rozsahu pokrývajících celý inovační cyklus, a jsou zároveň vytvářeny podmínky pro strategickou a dlouhodobou spolupráci VO a podniků

Přetrvávající problémy:

- programy nelze považovat za problémově orientované a řešící aktuální potřeby společnosti, neboť odpovídají současným prioritám aplikovaného VaVal, které jsou stanoveny jako směry VaV a nikoliv na základě identifikace potřeb společnosti

Řešení:

- zaměření programů musí důsledně odpovídat potřebám společnosti (vazba všech vyhlášených programů nově stanovené priority orientovaného VaVal - viz A 2-1 a A 2-2), koncentrovat zdroje – jeden poskytovatel (TA ČR), podpora projektů většího rozsahu, které stimulují strategickou a dlouhodobou spolupráci veřejného výzkumu s aplikační sférou (podniky)

- programy tohoto typu by měly jako významným nástrojem na podporu činnosti nově budovaných výzkumných infrastruktur

Dopady:

- zlepšení spolupráce veřejného výzkum s podniky, vyžívání výsledků VaV v inovacích
- realizace VaV podle aktuálních potřeb společnosti (podniků), zvýšení konkurenceschopnosti, zajištění socioekonomického rozvoje

Rizika:

- nedostatečné schopnosti podniků (MSP) realizovat vlastní VaV, nedostatečná kapacita podniků absorbovat poznatky veřejného VaV
- neochota podniků kofinancovat VaV aktivity nebo naopak podpora projektů, které by byly realizovány i bez veřejné podpory (veřejné zdroje „suplují“ soukromé)
- podpora projektů, které jsou zaměřeny jen na řešení partikulárních problémů, podpora projektů, jejichž přínos a dopad není vysoký

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaV neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- monitorovat a hodnotit projekty nejenom podle výsledků (výstupů), ale splnění stanovených cílů, hodnotit přínos a dlouhodobý dopad projektů, totéž u na úrovni celých programů, výsledky hodnocení využívat pro jejich modifikaci a přípravu nových programů

A 4-6: Vyhlásit program na podporu zavádění inovací malými a středními podniky s důrazem na podporu fáze testování funkčnosti prototypu.

Znění aktivity:

Vzhledem k tomu, že v podnikovém sektoru jsou dopadům tržních selhání v oblasti VaV vystaveny především malé a střední podniky (dále jen „MSP“), bude veřejná podpora stimulovat MSP k realizaci výzkumných a inovačních aktivit. Do roku 2014 bude pro tyto účely využíváno stávajících programů na podporu průmyslového výzkumu a vývoje (TIP) a OP PI (program Inovace). Ve vazbě na vyhodnocení dopadů těchto programů bude připraven navazující program na podporu výzkumu a inovací v MSP, který bude klást důraz na podporu fáze na hranici mezi vývojem a zaváděním inovací (zejm. fáze testování funkčnosti prototypu).

Termín a odpovědnost: 2014; MPO

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 80 %

Co bylo realizováno:

- podpora pro zavádění inovací v MSP je poskytována v programu TIP a OP PI:
  - TIP: projekty aplikovaného VaV (zpravidla menší) zaměřené na průmyslovou výrobu, které přispějí ke zvýšení konkurenceschopnosti ČR (čtyři výzvy s uzávěrkami v letech 2009 - 2011, přidělená podpora téměř 12,5 mld. Kč)
  - OP PI: Inovační projekty, jako je pořízení zařízení, know-how atd. (čtyři výzvy, celková dotace cca 13 mld. Kč) a Projekty na ochranu práv průmyslového vlastnictví (dvě výzvy, celková podpora cca 115 mil. Kč)

Přetrvávající problémy:

- v OP PI je podporován nákup zařízení a know-how, podniky nejsou stimulovány k rozvoji VaV a spolupráci s veřejným VaV
- často podporovány (zejména TIP) projekty menšího rozsahu, řešící dílčí a nevýznamný problém, důsledkem je nízký přínos a dopad (veřejné prostředky mohou substituovat soukromé)

- hodnocení dopadu programu TIP ani programu Inovace nebylo dosud provedeno, příprava navazujícího programu nebyla zahájena

Řešení:

- zaměřit programy důsledně podle potřeb společnosti, podniků a uživatelů inovací („demand-side“ innovation policy)
- v programech tohoto typu podporovat vlastní VaV nebo VaV ve spolupráci s veřejným sektorem spíše než nákup know-how
- důsledně evaluovat projekty a programy, nesledovat pouze výsledky, ale i přínos a dopad a splnění stanovených cílů, využívat výsledky hodnocení pro jejich modifikaci a přípravu nových programů

Dopady:

- zvýšení spolupráce podniků s VO, rozvoj VaV kapacit podniků a jejich absorpční kapacity pro poznatky z veřejného výzkumu, růst konkurenceschopnosti (socioekonomický rozvoj)

Rizika:

- nedostatečné schopnosti podniků (MSP) realizovat vlastní VaV, nedostatečná kapacita podniků absorbovat poznatky veřejného VaV
- neochota podniků kofinancovat VaV aktivity nebo naopak podpora projektů, které by byly realizovány i bez veřejné podpory (veřejné zdroje „suplují“ soukromé)

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- monitorovat a hodnotit projekty nejenom podle výsledků (výstupů), ale splnění předpokládaných cílů a jejich přínos a dlouhodobý dopad, totéž u na úrovni celých programů (včetně formativní složky)

A 4-7: Podporovat spolupráci MSP s výzkumnými organizacemi poskytováním poukázek (voucherů) na realizaci společného VaVal.

TA ČR vyhlásí program tzv. inovačních poukázek (voucherů) pro MSP, které budou určeny na úhradu nákladů spojených s inovací produktu nebo služby. Poukázky budou uplatnitelné u výzkumných organizací a umožní MSP jednoduchým a rychlým způsobem navázat kontakt s těmito organizacemi a realizovat zakázku menšího rozsahu, zaměřenou na získání externího know-how (např. realizaci externího VaV, transferu znalostí apod.). Před implementací tohoto programu, který bude administrativně nenáročný pro uživatele i poskytovatele veřejné podpory, budou posouzeny nezbytné změny legislativy, stanovena finanční výše poukázky (případně poukázek s odlišnou částkou podle typu inovační aktivity a spoluúčasti podniku) a počet vydaných poukázek.

Termín a odpovědnost: do roku 2011 posouzení nezbytných legislativních změn; 2012 provedení legislativních změn a vyhlášení programu řešeného od r. 2013; TA ČR

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 70 %

Co bylo realizováno:

- programy tohoto typu existují v současnosti v ČR ve čtyřech krajích (Brno, Královeshradecký, Zlínský, Karlovarský a Moravskoslezský kraj), další kraje o poskytování poukázek uvažují

Přetrvávající problémy:

- TA ČR o zavedení tohoto nástroje diskutovala, k závěru či oficiálnímu stanovisku však nedospěla

Řešení:

- programy inovačních poukázek by měly být ponechány na iniciativách regionů, které by je vyhlášovaly podle aktuálních potřeb

- TA ČR by se měla zaměřovat na strategicky orientované nástroje a komplexnější přístup k rozvoji spolupráce veřejného výzkumu s podnikovým sektorem
- provést vyhodnocení potřebnosti programu a jeho propojení na ostatní programy podporující spolupráci firemní a akademické sféry, připravit případné změny zákona č. 130/2002 Sb., které by program voucherů vyžadoval, pokud by byl realizován podle tohoto zákona (pro zvýšení jeho operativnosti).

Dopady:

- iniciace a zvýšení spolupráce mezi podniky a VO (která se může následně rozvinout v dlouhodobou a strategicky zaměřenou spolupráci)
- zvýšení konkurenceschopnosti podniků, stimulace k vlastním VaV aktivitám, zvýšení absorpční kapacity podniků

Rizika:

- stávající pravidla pro veřejnou podporu VaVal (zákon č. 130/2002 Sb.) snižují hlavní výhodu tohoto nástroje – administrativní a časovou nenáročnost
- podpořené projekty se nemusí odrazit v rozvoji dlouhodobější spolupráce mezi podnikem a VO (po vyřešení konkrétního požadavku podniku)

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- monitorovat a hodnotit přínos a dopad tohoto nástroje na rozvoj podniku (např. rozvoj další spolupráce s VO, vlastních VaV aktivit apod.)

Studie zpracované TC AV ČR:

- Podporovat spolupráci MSP s výzkumnými organizacemi poskytováním poukázek (voucherů) na realizaci společného VaV (2011)

A 4-8: Vyhodnotit možnosti zakládání fondů rizikového kapitálu s účastí soukromých a veřejných finančních prostředků.

Kromě příznivého daňového prostředí a přiměřených regulací je účelné stimulovat investice rizikového kapitálu do začínajících inovačních podniků s vysokým růstovým potenciálem vytvářením specializované finanční infrastruktury (i v návaznosti na „pre-seed“ fondy vytvářené v rámci OP VaVpl). V zahraničí osvědčeným modelem v této souvislosti je zakládání fondů rizikového kapitálu zaměřených z velké části na investice do nových technologicky orientovaných MSP za účasti soukromých a veřejných finančních prostředků. Proto budou podrobně vyhodnoceny právní, finanční a další možnosti uplatnění tohoto modelu v podmínkách ČR.

Termín a odpovědnost: 2011; RVV

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 100 %

Co bylo realizováno:

- pro pilotní „seed fond“ bylo z dodatečných prostředků SF EU vyčleněno cca 45 mil. €, což s národním podílem je cca 1,3 mld. Kč;
- v listopadu 2011 vláda schválila návrh na založení akciové společnosti „Český rozvojový, uzavřený investiční fond, a. s.“ jako součást kroků nezbytných pro spuštění projektu pilotního seed fondu

Přetrvávající problémy:

- fond dosud nezačal svoji činnost
- investice rizikového kapitálu jsou v ČR zatím mizivé

Řešení:

- zahájit činnost pilotního seed fondu
- vytvořit efektivní stimulační nástroje pro investory rizikového kapitálu; vytvořit příznivé daňové a legislativní prostředí pro investice rizikového kapitálu a jejich následné ukončení (včetně daňových pobídek pro investory);
- podporovat aktivity zlepšujících připravenost MSP na vstup kapitálu

Dopady:

- zajištění soukromých zdrojů pro počáteční rozvoj technologicky založených podniků (start-up, spin-off) podniků, zvýšení konkurenceschopnosti podniků

Rizika:

- neochota soukromých investorů vložit do fondu své prostředky
- zneužití finančních prostředků vložených do státem podporovaných fondů rizikového kapitálu
- nedostatečná absorpční kapacita podnikového sektoru pro kapitálové vstupy externích investorů

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- sledovat realizaci pilotního projektu a rozvoj činnosti podpořených podniků (počet projektů a úspěšnost)

Studie zpracované TC AV ČR:

- Fondy rizikového kapitálu s účastí soukromých a veřejných finančních prostředků (2011)

A 4-9: Podporovat rozvoj kvalitních poradenských služeb, které směřují k posílení VaV a inovačních aktivit v podnicích a využívání výsledků VaV praxi.

Současně s rozvojem inovační infrastruktury bude také zlepšována dostupnost a kvalita podpůrných poradenských služeb pro MSP souvisejících s realizací VaV a zaváděním inovací, řízením VaVal a transferem poznatků z veřejného výzkumu do praxe. Rozvoj této „soft“ infrastruktury je v současnosti podporován v rámci OP PI (program Poradenství). Po průběžném vyhodnocení efektivnosti programu „Poradenství“, do kterého budou zapojeni i uživatelé poskytovaných poradenských služeb, budou navržena opatření pro další rozvoj kvalitních poradenských služeb pro MSP.

Termín a odpovědnost: 2011; MPO

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 80 %

Co bylo realizováno:

- podpora poradenských služeb pro podniky je poskytována v OP PI s cílem rozvíjet kvalitní a profesionální síť poradenských služeb pro podnikání a inovace (program Poradenství, výzva v 2009 a 2011, schváleno 365 projektů, celková dotace 112 mil. Kč); kvalita poradenských služeb je zajištěna tím, že tyto služby mohou poskytovat pouze poradci, kteří k tomu oprávnění (a registrováni)

Přetrvávající problémy:

- VaV aktivity MSP se zatím příliš nezvyšují
- podrobnější průběžné vyhodnocení programu Poradenství nebylo dosud provedeno

Řešení:

- poradenství by mělo být pojato komplexněji a tvořit součást programů na podporu VaVal v podnikovém sektoru (jako „první“ fáze tohoto projektu, ve které bude poradcem posouzen VaV

záměr podniků, poukázáno na možná kritická místa a zpracován návrh, jak možným problémům předejít)

- provést vyhodnocení současného programu Poradenství a při návrhu navazujícího programu využít závěrů tohoto hodnocení.

Dopady:

- zvýšení VaV aktivit v podnicích, zvýšení absorpční kapacity podniků pro poznatky VaV, zvýšení konkurenceschopnosti podniků

Rizika:

- poskytnuté poradenské nemusí vždy směřovat k rozvoji VaVal podniků
- nedostatečný zájem podniků o služby (například v důsledku jejich malého přínosu pro podnik)

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- sledovat dopad služeb na rozvoj VaVal aktivit v podnicích)

A 4-10: Podporovat vznik technologických platforem na národní i mezinárodní úrovni.

V souladu s otevřeným přístupem k inovacím (open innovation approach), který se s postupující globalizací VaV a inovací začíná prosazovat, je významným hybatelem inovací, především z hlediska efektivity investic do VaVal a zrychlení přenosu znalostí mezi jednotlivými subjekty inovačního procesu, také vzájemná spolupráce všech aktérů národního inovačního systému na regionální, národní i nadnárodní úrovni. Z tohoto důvodu bude také iniciován a finančně podporován vznik technologických platforem, do kterých budou zapojeny výzkumné organizace (včetně VŠ), podniky a podnikatelské svazy, zástupci veřejné správy, finanční zprostředkovatelé a další aktéři národního inovačního systému a které budou podporovat spolupráci všech účastníků v národním i mezinárodním měřítku. V této souvislosti bude také využit potenciál klastrů. Tyto aktivity budou podporovány z OP PI (program Spolupráce).

Termín a odpovědnost: 2010; MPO a TA ČR

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 100 %

Co bylo realizováno:

- vznik a rozvoj technologických platforem (TP) byl podpořen z OP PI programem Spolupráce – Technologické platformy, vznik a rozvoj klastrů programem OP PI Spolupráce – Klastry
- v současnosti funguje v ČR 19 technologický platforem podpořených v OP PI
- TP zpracovaly své strategicko-koncepční dokumenty - Strategické výzkumné agendy a Implementační akční plány

Přetrvávající problémy:

- bylo sice vytvořeno několik TP pokrývajících významné a strategické obory, nicméně činnost většiny z nich není zatím nijak patrná a jejich zapojení do národního inovačního systému i ERA není dostatečné

Řešení:

- v budoucnu je nutné zaměřit se na naplnění SVA a realizaci Implementačních akčních plánů TP
- podporovat zapojení TP a jejich členů do významných národních programů VaV (např. programy, kterými budou realizovány nově stanovené priority VaVal, programy podporující spolupráci veřejného a soukromého sektoru) a jejich zapojení do ERA na iniciativy na nadnárodní úrovni.

Dopady:

- vytvoření silných uskupení, které budou sdružovat VO, podniky a další subjekty a realizovat strategicky zaměřený VaVal, včetně realizace strategicky významných projektů (vytvoření „kritického množství“ finančních a lidských zdrojů)
- TP mohou být významným partnerem státní správy pro přípravu a implementaci strategií v dané technologické oblasti, a zároveň významným partnerem pro rozvoj mezinárodní spolupráce ČR (zapojení do ERA, vazby na evropské TP a iniciativy)

Rizika:

- partikulární zájmy subjektů zapojených v technologických platformách znesnadňujících jejich strategický rozvoj (například snaha získat jisté konkurenční výhody, finanční prostředky, ...)

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- sledovat zapojení TP na národního VaVal a ERA, včetně přínosů a dopadů

Studie zpracované TC AV ČR:

- Podpora vzniku technologických platforem a dalších forem dlouhodobé spolupráce (2011)

Cíl 5: Zlepšit zapojení ČR do mezinárodní spolupráce ve VaVal

A 5-1: Nadále podporovat činnost organizací, které budou zajišťovat informační zázemí o možnostech účasti v evropských programech a poskytovat komplexní služby, jež budou napomáhat v zapojení českých týmů v mezinárodních programech.

Činnost organizace, která napomáhá výzkumným týmům při zapojování do rámcových programů Evropského společenství pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace a poskytuje příslušné informace poradenské zázemí, je podporována Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy již řadu let. Obdobným způsobem je z prostředků EK a MPO podporována činnost sítě, která poskytuje podpůrné služby a informace pro rozvoj inovačního podnikání. Činnost těchto organizací bude podporována i nadále a jejich aktivity a zajišťované služby budou dále zkvalitňovány a rozšiřovány, čímž budou vytvořeny další předpoklady pro intenzivnější zapojení českých subjektů do mezinárodních výzkumných a inovačních aktivit. Posíleno bude poradenství v oblasti finanční a ochrany práv k duševnímu vlastnictví, konzultační činnost k příležitostem v zapojení do ERA a specializované školící aktivity pro zlepšení kvality návrhů projektů českých subjektů podávaných do mezinárodních programů VaV. Dále bude prováděno vyhodnocování přínosů a dopadů mezinárodních programů na rozvoj českého VaV. Poskytovány budou také analyticko-strategické podklady pro přípravu stanovisek oficiálních zástupců a expertů ČR v příslušných výborech EK.

Termín a odpovědnost: průběžně; MŠMT, MPO

Orientační zhodnocení plnění aktivity: : Plněno průběžně

Co bylo realizováno:

- činnost organizací napomáhajícím v zapojení do mezinárodního VaV (RP) je podporována MŠMT programem EUPRO (1994–2012) a EUPRO II (2011–2017) - Národní informační síť NINET tvořenou Národním informačním centrem pro evropský výzkum (NICER) a sítí regionálních a oborových kontaktních organizací (RKO a OKO); dále je podporována Česká styčná kancelář pro výzkum a vývoj v Bruselu (CZELO)
- MPO společně s EK (program CIP) financuje českou část sítě Enterprise Europe Network (EEN) – BISONet, která poskytuje služby podniky (zejména pro MSP)
- spektrum služeb odpovídá požadavkům stanoveným v opatření A 5-1, monitorování a vyhodnocování účasti mezinárodních programech je prováděno v rámci uvedených projektů

Přetrvávající problémy:

- podpora je roztržštěná do více aktivit, mezi kterými není dostatečná koordinace, možné překryvy některých aktivit

Řešení:

- zachovat rozsah současného systému podpory služeb pro zapojování do mezinárodní spolupráce a posílit synergii a koordinaci mezi všemi aktivitami poskytujícími služby v oblasti mezinárodního VaVal
- poskytovat požadované a komplexně zaměřené služby, reagovat v poskytovaných službách na změny ve struktuře mezinárodních programů (zejména Horizont 2020 a COSME) a aktuální nároky potenciálních účastníků mezinárodních programů

Dopady:

- vyšší zapojení ČR do mezinárodních programů VaVal a dalších mezinárodních iniciativ (napojení na mezinárodní výzkum, získání mezinárodní prestiže, finančních prostředků pro VaVal ze zahraničních zdrojů, rozvoj lidských zdrojů apod.), včetně přispění k udržitelnosti nově budovaných velkých infrastruktur VaVal

Rizika:

- nepřilíživý velký zájem českých subjektů z veřejného i soukromého sektoru zapojit se do evropských programů VaVal (náročnost přípravy projektů, včetně zajištění zahraničních partnerů, složitá výběrová procedura a nízká pravděpodobnost schválení projektu ve srovnání s národními programy)

Měření a vyhodnocení opatření:

- v NP VaVal je stanoveno zaměření služeb, které mají poskytovat organizace zajišťující podporu pro zapojení do mezinárodního VaV
- sledovat nejen poskytované služby, ale i jejich přínos a dopad (např. vyšší zapojení subjektů z ČR do mezinárodních programů a dalších iniciativ, zajištění finančních příjmů VO ze zahraničí, zapojení ČR do mezinárodních organizací apod.)

Studie zpracované TC AV ČR:

- Rozvoj aktivit na podporu zapojení českých týmů v mezinárodních programech výzkumu a vývoje (2010)
- Rozvoj podpůrné informační infrastruktury pro zapojení českých týmů do mezinárodní výzkumné spolupráce (2012)

A 5-2: Ve výzkumných organizacích vytvářet podmínky pro lepší zapojení výzkumných týmů do mezinárodních programů.

Současně s poskytováním poradenských služeb napomáhajících výzkumným týmům v účasti v mezinárodních programech bude ve výzkumných organizacích vytvářeno odpovídající zázemí pro výzkumné týmy zapojené v mezinárodní spolupráci, které bude zajišťovat nezbytnou administrativu, účetnictví, napomáhat řešení finančních a právních otázek, zajišťovat kofinancování schválených projektů apod. Součástí strategického řízení VaV ve výzkumných organizacích bude rovněž účinná stimulace výzkumných pracovníků k intenzivnějšímu zapojení do mezinárodní spolupráce ve VaV, zejména do rámcových programů EU.

Termín a odpovědnost: 2011; MŠMT, AV ČR

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 50 %

Co bylo realizováno:

- podmínky pro zapojení výzkumných pracovníků do mezinárodních programů se ve VO sice postupně lepší, situace však není stále uspokojivá

Přetrvávající problémy:

- podpora poskytovaná VO je zatím nedostatečná - týmy se musí většinou potýkat s celým procesem administrace projektu (případně delegovat části tohoto procesu na jednotlivá pracoviště VO), nastavený postup je zdlouhavý a znemožňuje výzkumníkům se plně věnovat VaV
- nedostatečná podpora poskytovaná VO může výzkumným týmům znemožnit plnění role koordinátorů mezinárodních projektů VaV

Řešení:

- na VO je zapotřebí vytvořit dostatečné zázemí (ideálně „one-stop-shop“), které bude napomáhat výzkumným týmům v zapojování do mezinárodních programů (příprava projektů, uzavírání dohod, vyjednávání s EK, administrativní a finanční řízení projektů, ochrana duševního vlastnictví, řešení případných sporů apod.); tato oblast by však neměla být řešena samostatným opatřením, ale spíše komplexněji v souvislostech se zlepšením manažerského stylu řízení VŠ a dalších VO a širším zapojením českého VaV do ERA

Dopady:

- vyšší zapojení ČR do mezinárodních programů VaVal a dalších mezinárodních iniciativ (napojení na mezinárodní výzkum, získání finančních prostředků pro VaVal ze zahraničních zdrojů, získání kvalitních výzkumných pracovníků ze zahraničí)
- vyšší prestiž VO na mezinárodním poli

Rizika:

- nepříliš velký zájem výzkumných týmů zapojit se do evropských programů VaVal (náročnost přípravy projektů, včetně zajištění zahraničních partnerů, složitá výběrová procedura a nízká pravděpodobnost schválení projektu ve srovnání s národními programy)
- nezáměr VO vytvořit tato pracoviště (nedostatek finančních prostředků, nedostatečné odbornosti a zkušenosti pracovníků VO)

Měření a vyhodnocení opatření:

- v NP VaVal jsou stanoveny činnosti, které by měla VO zajišťovat pro výzkumné týmy pro jejich zapojování do mezinárodního VaV
- sledovat podmínky, které mají výzkumné týmy ve VO při zapojování v mezinárodních aktivitách, a přínos, který toto zázemí pro VO přináší (např. vyšší výzkumníků v mezinárodních programech, zajištění finančních příjmů VO ze zahraničí, zapojení VO v mezinárodních organizacích, sítích apod.)

Studie zpracované TC AV ČR:

- Rozvoj podpůrné informační infrastruktury pro zapojení českých týmů do mezinárodní výzkumné spolupráce (2012)

A 5-3: Aktivně se účastnit na rozvoji ERA a činnostech významných mezinárodních výzkumných institucí

Vytvoření informačního systému, který umožní zpřístupnit informace o výsledcích jednání na evropské úrovni, včetně stanovisek a pozic ČR, a zlepšit koordinaci příslušných aktivit, je stanoveno v Reformě. Zapojení ČR do vytváření evropského výzkumného prostoru (ERA) bude dále posilováno v souvislosti s aktivnějším zapojením ve tvorbě koncepčních dokumentů a přípravě a realizaci evropských strategií v oblasti VaVal (např. reforma patentového systému v Evropě či harmonizace pravidel pro financování národních a evropských projektů) nebo s účastí ve významných mezinárodních výzkumných organizacích (CERN, EMBL, ESA, aj.). Kromě toho se ČR bude tam, kde to bude výhodné, aktivně podílet na přípravě mezinárodních výzkumných programů členských států EU, které budou zaměřené na aktuální problémy udržitelného rozvoje na nadnárodní úrovni (společné programování - Joint Programming). Zároveň budou stanoveny směry výzkumu, které ČR bude rozvíjet prostřednictvím této mezinárodní spolupráce.

Termín a odpovědnost: 2009; MŠMT

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 70 %

Co bylo realizováno:

- na jaře 2010 byl vytvořen Výbor pro Evropský výzkumný prostor (VERA), který zajišťuje informovanost a koordinaci národních aktivit ve vztahu k ERA
- je financován projekt velké infrastruktury „ČR v Evropském výzkumném prostoru – CZERA“, jehož cílem je posílit aktivity a pozici ČR v ERA (mj. se připravuje internetový portál, jehož cílem bude poskytovat širší odborné veřejnosti aktuální informace o dění v ERA)

Přetrvávající problémy:

- zapojení ČR do „formování“ ERA je stále nedostatečné, aktivity nejsou dostatečně koordinovány po linii MŠMT – MPO – RVVI

- ČR se sice postupně zapojuje do společného programování (Joint Programming), avšak tyto aktivity jsou stále poněkud roztříštěné

Řešení:

- posílit koordinaci klíčových subjektů (MŠMT, RVVI a MPO) a všech aktivit ČR, které jsou realizovány na úrovni EU (ERA) – vytváření pozic ČR, příprava strategických dokumentů, zapojení do mezinárodních organizací a pracovních skupin apod.
- vytvořit „zázemí“ pro tyto aktivity v ČR a podporovat činnosti, které napomáhají ČR (odpovědným orgánům, státní správě, institucím, zástupcům ČR v evropských institucích a orgánech) aktivně se zapojit do „formování“ ERA
- v oblasti společného programování posílit koordinaci mezi MŠMT, RVVI a věcně odpovědným resortem

Dopady:

- lepší zapojení ČR do ERA na různých úrovních, zlepšení pozice ČR při vyjednávání

Rizika:

- nezájem klíčových subjektů státní správy o koordinaci všech aktivit souvisejících se zapojením ČR do ERA
- nevyužívání informací a podkladů připravených pro jednání na úrovni EU

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- sledovat, jakým způsobem se ČR zapojuje do „formování“ ERA a jaké jsou přínosy pro ČR na různých úrovních

Studie zpracované TC AV ČR:

- Aktivity posilující zapojení ČR do Evropského výzkumného prostoru (2010)

Cíl 6: Zajistit kvalitní lidské zdroje pro VaVal

A 6-1: Vytvořit systém postdoktorandských míst obsazovaných prostřednictvím veřejných soutěží.

Pro zlepšení výchovy a zajištění rozvoje mladých výzkumných pracovníků bude vytvořen program postdoktorandských míst, která budou obsazována na základě veřejných soutěží. Tato místa budou nabízet vynikající příležitosti k dalšímu pokračování vědecké kariéry pro nadané a kvalitní absolventy doktorského studia na předních českých výzkumných pracovištích a budou tak představovat alternativu zahraničním pozicím, na které tito absolventi často po ukončení doktorandského studia v ČR odcházejí. Program bude také otevřen zahraničním absolventům, což umožní získat nadané a kvalitní mladé výzkumné pracovníky i z jiného prostředí.

Termín a odpovědnost: do 2013 – realizace OP VK, 2014 – zahájení řešení programu; MŠMT

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 50 %

Co bylo realizováno:

- rozvoj lidských zdrojů pro VaVal je podporován v OP VK, dvě výzvy (2008 a 2010-2011) byly zaměřeny na vytváření kvalitních týmů VaV, zejména inicializačních pracovních pozic a startovacích pracovních pozic ve VO; výše podpory byla stanovena ve vazbě na výsledky VaV podpořené VO (podle metodiky hodnocení výsledků)

Přetrvávající problémy:

- systém ani dlouhodobý národní program zaměřený na uplatnění kvalitních absolventů ve výzkumných pozicích na VO zatím vytvořen nebyl

Řešení:

- vytvořit odpovídající podmínky na VO, které budou stimulovat mladé výzkumné pracovníky a absolventy v setrvání ve VaV a vybízet zahraniční pracovníky k pobytům na VO v ČR
- vytvořit takto zaměřený program, významnou klíčovou skupinou by měly nové infrastruktury VaVal budované z prostředků SF EU, případně využívat k těmto účelům finanční prostředky z OP v budoucím programovacím období (2014+)

Dopady:

- zvýšení počtu výzkumných pracovníků ve VO, zvýšení jejich kvality
- zajištění lidských zdrojů pro nově budované velké infrastruktury VaVal (příspěví k jejich udržitelnosti)

Rizika:

- nezájem VO vytvořit odpovídající systém
- vytvoření nedostatečně motivačních podmínek pro výzkumné pracovníky (důsledkem bude jejich odchod na jiné pracovní pozice nebo do zahraničí)

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- sledovat počet mladých výzkumných pracovníků setrvávajících ve VaV, jejich kariérní rozvoj na VO

A 6-2: Vyhlášovat programy na podporu výzkumných pracovníků (zejména doktorandů a mladých výzkumných pracovníků) k absolvování stáží na významných evropských i světových pracovištích.

Získání zkušeností ve výzkumu v zahraničí, zapojení se do mezinárodní výzkumné spolupráce a navázání mezinárodních kontaktů je důležitým předpokladem pro další rozvoj vědecké kariéry mladých výzkumných pracovníků i udržení bezprostředního kontaktu se světovými trendy v daném oboru. MŠMT za tímto účelem

vyhlásí program, který bude mladé výzkumné pracovníky a doktorandy účinným způsobem stimulovat k absolvování zahraničních stáží a následnému návratu do ČR (tzv. návratový grant). Grant umožní těmto výzkumným pracovníkům vytvořit vlastní výzkumnou skupinu (tvořenou mladými výzkumnými pracovníky) na mateřském pracovišti po návratu do ČR a pokračovat ve výzkumu započatém v zahraničí.

Termín a odpovědnost: 2013; MŠMT

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 90 %

Co bylo realizováno:

- absolvování stáží výzkumných pracovníků a absolventů VŠ na zahraničních pracovištích je podporováno v OP VK; dvě výzvy (2008, 2010-2011) podporovaly mj. zapojení výzkumníků i týmů do mezinárodních sítí a projektů v oblasti VaV, třetí výzva (2011) podporovala zejména rozvoj mezinárodní a horizontální mobility absolventů doktorského studia
- v roce 2011 byl vyhlášen program Návrat, jehož cílem je vytvoření podmínek pro návrat špičkových pracovníků VaVal do ČR, stimulovat jejich zájem o práci ve výzkumné sféře v ČR a stimulovat i zájem českých VO o tyto osobnosti; program je plánován pro období 2012 až 2019, předpokládá se podpora ve výši 40 až 75 mil. Kč ročně

Přetrvávající problémy:

- přestože jsou podporovány aktivity mezinárodní mobility, chybí jejich větší zacílení na aktuální potřeby rozvoje systému VaVal (například v souvislosti s udržitelností nových VaV infrastruktur a zajištěním kvalitních výzkumných pracovníků, kteří budou potřeba v budoucnosti).

Řešení:

- vyhodnotit přínosy realizovaných programů a výzev OP podporujících mezinárodní mobilitu a vytvořit komplexněji pojatý program podporující mezinárodní mobilitu a reagující na potřeby českého výzkumu a očekávaný nedostatek výzkumných pracovníků v souvislosti se zahájením činnosti nových velkých infrastruktur VaV budovaných s využitím finančních prostředků OP VaVpl

Dopady:

- zajištění kvalitních výzkumných pracovníků ze zahraničí a získání zkušeností (mladých) českých výzkumných pracovníků v zahraničí
- zkvalitnění VaV v ČR, přispění k dlouhodobé udržitelnosti velkých výzkumných infrastruktur budovaných z prostředků SF

Rizika:

- nedostatečné podmínky pro příchod špičkových zahraničních pracovníků do ČR (finanční a sociální podmínky, prostředí na VO apod.)
- neochota výzkumných pracovníků vrátit se zpět do ČR po absolvování stáží

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- sledovat nejen počty výzkumných pracovníků účastnících se programů mobility, ale i přínos a dopad programů (např. vliv na kvalitu a prestiž VaV, udržitelnost VaV infrastruktur apod.).

A 6-3: Podporovat uplatnění absolventů vysokých škol v oblastech souvisejících s aplikovaným VaV a zaváděním inovací či v oborech náročných na znalosti.

Významným faktorem pro rozvoj kariéry absolventů vysokých škol je jejich první pracovní uplatnění. Za tímto účelem MŠMT připraví program pro projekty MSP, ve kterých bude finančně podpořeno uplatnění (tj. zaměstnání po jistou dobu) čerstvých absolventů vysokých škol a doktorandů ve znalostně náročných oborech (zejména v aktivitách souvisejících s VaVal), během něhož bude tento pracovník zapojen do řešení specifického

projektu, který je významný pro strategický rozvoj daného MSP. Ve spolupráci MSP s vysokou školou bude možné též zajistit další výchovu nového zaměstnance v souvislosti s řešením tohoto projektu.

Termín a odpovědnost: 2010; MŠMT

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 70 %

Co bylo realizováno:

- MPO v rámci OP PI spustilo v září 2009 jako součást tzv. inovativních akcí pilotní projekt „Partnerství univerzit a MSP“, který vychází z britského modelu „Knowledge Transfer Partnerships (KTPs) - zapojení absolventů, doktorandů a dalších odborníků z VO do řešení projektů podniku a VO (pilotní výzva v červnu 2010, podpořeno 7 projektů)
- v OP VK je podporováno uplatnění absolventů VŠ v pozicích souvisejících s aplikovaným VaV a zaváděním inovací či v oborech náročných na znalosti (výzva v roce 2011)

Přetrvávající problémy:

- struktura, profily i znalosti absolventů neodpovídají aktuálním požadavkům trhu práce a podniků
- absolventi některých oborů VŠ mají problémy získat první zaměstnání ve firmách
- výše popsané aktivity jsou pouze menšího rozsahu (pilotní projekty)

Řešení:

- vyhodnotit pilotní aktivity MPO a podporu z OP VK (včetně přínosů) a s využitím jejich zkušeností připravit program zaměřený na uplatňování absolventů VŠ v aplikovaném VaV a znalostně náročných pozicích; v těchto programech by měl být stimulován jak zájem absolventů škol o získání praxe a nastartování své kariéry, tak i využívání znalostí z veřejného výzkumu v podnicích

Dopady:

- lepší uplatnění absolventů VŠ na trhu práce, zlepšení profilů absolventů podle potřeb podniků a trhu práce
- využívání znalostí z VO v podnicích, rozvoj aktivit VaV podniků, vyšší spolupráce mezi VO a podniky, růst konkurenceschopnosti

Rizika:

- neochota výzkumných pracovníků zapojit se spolupráce s podniky (snaha o badatelský výzkum)
- zneužívání projektů ze strany podniků

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaV neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- sledovat nejen počty výzkumných pracovníků a studentů zapojených v programech mobility, ale i jejich přínos a dopad (například uplatňování absolventů na trhu práce, využívání znalostí VO v podnicích, spolupráce podniků a VO apod.).

Cíl 7: Vytvořit v ČR prostředí stimulující VaVal

A 7-1: Zlepšit kvalitu medializace VaVal.

Kromě zlepšení inovačního prostředí na nabídkové straně je důležité také posilovat všeobecné vnímání inovací ve společnosti, přičemž důležitou roli v tomto procesu hraje publicita VaVal. Vzhledem k tomu, že ke zlepšení publicity VaVal významnou měrou přispěje zlepšení informovanosti novinářů v oblasti VaVal, bude finančně podpořeno vytvoření a provoz informačního systému (internetového portálu), na kterém budou pro novináře k dispozici kvalitní, aktuální a věrohodné informace z oblasti VaVal (například informace o nových objevech, přínosu VaV, připravovaných konferencích a dalších aktivitách). Zároveň bude zajištěna vazba na podobné portály existující v zahraničí (AlphaGalileo). Z prostředků Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost budou podpořeny projekty, které prostřednictvím vzdělávacích kurzů pro novináře umožní zlepšit kvalitu žurnalistiky zaměřené na oblast inovací. Dále bude finančně podpořeno zapojení ČR do mezinárodní aktivity nazvané Innovation Journalism.

Termín a odpovědnost: 2013; RVV

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 10 %

Co bylo realizováno:

- medializaci a popularizaci VaVal je v posledních letech v ČR věnována stále větší pozornost, aktivity jsou však velmi roztržité a jsou realizovány prostřednictvím izolovaných aktivit několika subjektů a jednotlivců

Přetrvávající problémy:

- neexistuje ucelená koncepce medializace a popularizace VaVal a příslušná systémová opatření, na podporu medializace a popularizace VaV nebyl dosud vypsán samostatný program a důsledkem je, že dopady medializace a popularizace VaVal jsou nízké
- také aktivity navržené v NP VaVal se nepodařilo zrealizovat - informační systém vytvořen nebyl, ČR není dosud zapojena do mezinárodních aktivit typu Innovation Journalism

Řešení:

- zlepšit koncepční a systémový přístup k medializaci a pojmout celou problematiku komplexněji (tj. společně s popularizací VaV a jeho propagací a prezentací v zahraničí), ustanovit centrální instituci, která bude odpovědná za popularizaci VaVal a další související aktivity, zpracovat strategii a koncepci pro všechny aktivity a průběžně je vyhodnocovat

Dopady:

- zvýšení povědomí veřejnosti o VaVal, růst zájmu o VaVal a jejich výsledky, což se může odrazit ve zvýšení poptávky po inovacích
- zlepšení prestiže ČR a jejího VaVal v zahraničí, rozvoj VO i podniků (příchod odborníků a finančních prostředků ze zahraničí)

Rizika:

- problematika není klíčové téma politiky VaVal a je proto možné, že bude „odsunuta“ do pozadí

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- sledovat nejenom počty aktivit, ale zejména jejich přínos a dopad na cílové skupiny

Studie zpracované TC AV ČR:

- Medializace a popularizace VaVal v ČR a zahraniční dobré praxe (2010)

A 7-2: Podporovat aktivity zaměřené na popularizaci VaVal a jejich přínosu pro společnost.

Důležité je také podporovat aktivity (programy, projekty), které umožňují veřejnosti názorně ukázat využití vědy, její aplikace a přínos pro společnost. I když řada aktivit tohoto typu probíhá již řadu let v ČR (např. „Noc vědců“, „Věda na scéně“, „Muzejní noc“, „Týden vědy a techniky“, „INOVACE, Týden výzkumu, vývoje a inovací v ČR“, „Cena inovace roku“ aj.), významnou příležitostí je zlepšení jejich publicity a cílené zaměření na význačné slabiny národního inovačního systému v ČR – např. nedostatečný zájem mládeže o studium přírodovědných a technických oborů a o vědu obecně. Z tohoto důvodu bude z prostředků OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost každoročně podpořeno uspořádání vybraných aktivit tohoto typu ve všech regionech ČR. Zároveň bude zajištěna jejich propagace (medializace) na celorepublikové úrovni. Z OP VaVpl budou podpořeny i aktivity specializovaných zařízení, která se orientují na získávání dětí a mládeže pro technické a přírodní vědy, resp. vytvářejí dobrý vztah k vědě a tvořivosti (Science Centre, Techmanie apod.).

Termín a odpovědnost: průběžně; MŠMT

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 80 %

Co bylo realizováno:

- v současné době realizována celá řada popularizačně zaměřených aktivit, podobně jako v případě medializace se však jedná spíše o individuální a poměrně roztříštěné akce, které nejsou dostatečně koordinovány a nejsou mezi nimi zajištěny synergické efekty
- v OP VaVpl jsou podporovány projekty zaměřené na popularizaci, propagaci a medializaci vědy a technologií (v roce 2010 výzva na podporu vzniku a rozvoje „Science Learning Center“ a „Návštěvnických center“, podpořeno bylo 9 projektů s celkovou dotací přes 2,6 mld. Kč)
- v OP VK je podporováno také další vzdělávání pracovníků VaV v oblasti řízení VaV, popularizace a komunikace, a dále aktivity směřující k popularizaci VaV a jeho výsledků pro společnost
- z OP VK je podporován IPn Podpora technických a přírodovědných oborů, jehož hlavním cílem je zavedení systému marketingové podpory technicky a přírodovědně orientovaných oborů na VŠ

Přetrvávající problémy:

- chybí koncepční a institucionální rámec popularizace VaVal i instituce, která by tyto činnosti zastřešovala, nejsou zajištěny synergické efekty mezi jednotlivými aktivitami, není hodnocena kvalita i přínos dílčích aktivit

Řešení:

- vytvořit centrální instituci, která bude odpovědná za popularizaci VaVal a další související aktivity a která bude řídit a koordinovat síť center působících na nižší (regionální) úrovni a zajišťujících vazby na všechny dotčené aktéry systému VaVal
- zpracovat koncepci pro popularizaci VaVal a stanovit konkrétní aktivity, kterým bude věnována pozornost, a to včetně předpokládaných dopadů, které jsou od nich očekávány

Dopady:

- zvýšení povědomí veřejnosti o VaVal, růst zájmu o VaVal a jejich výsledky, což se může odrazit ve zvýšení poptávky po inovacích

Rizika:

- problematika není klíčové téma politiky VaVal a je možné, že bude „odsunuta“ do pozadí

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- vyhodnocovat popularizační aktivity (včetně jejich výsledků a dopadů) a jejich výsledky promítat do budoucích opatření a podpory.

Studie zpracované TC AV ČR:

- Popularizace výzkumu a vývoje – cíle a možnosti dalšího rozvoje v ČR (2011)

A 7-3: Prezentovat výsledky českého VaVal v zahraničí.

Důležité je také směřovat činnost médií k vytváření obrazu ČR jako technologicky vyspělé země. Z tohoto důvodu budou finančně podpořeny z prostředků MŠMT aktivity, které budou vhodným způsobem prezentovat výsledky českého VaVal v zahraničí. Při přípravě a realizaci těchto propagačních akcí se bude spolupracovat se zahraničními zastoupeními ČR i organizacemi, které reprezentují ČR v zahraničí, jako je např. CZELO a CzechInvest. Finančně bude podporováno například zajištění vhodných expertů, zpracování propagačních materiálů, medializace těchto aktivit v zahraničí apod.

Termín a odpovědnost: průběžně; MŠMT

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 60 %

Co bylo realizováno:

- prezentace VaVal v zahraničí je v gesci několika ministerstev – zejména MZV, MŠMT a MPO; významnou roli v prezentaci a propagaci VaVal hrají agentura CzechInvest a Česká styčná kancelář pro VaV v Bruselu (CZELO)
- pravidelně jsou realizovány konkrétní akce propagující VaV a jeho výsledky v zahraničí, jako jsou České technologické dny, které jsou organizovány v řadě zahraničních zemí

Přetrvávající problémy:

- podobně jako u ostatních aktivit i v případě propagace VaV v zahraničí jsou aktivity poměrně roztržité a nekoordinované, není systematicky vyhodnocován jejich přínos

Řešení:

- položit důraz na koncepční přístup, včetně zajištění vazeb na ostatní související aktivity (tj. medializaci a popularizaci VaVal) - ustavit zastřešující instituci, která se bude systematicky zabývat popularizací vědy v ČR a její propagací v zahraničí
- vytvořit centrální portál VaVal, který bude poskytovat informace o systému VaVal v ČR, dosažených výsledcích a o špičkových pracovištích v klíčových oborech; to přispěje ke zlepšení informovanosti domácích i zahraničních zájemců

Dopady:

- zlepšení prestiže ČR a VO v zahraničí (příchod zahraničních odborníků a zajištění finančních prostředků), rozšiřování zahraničních trhů českých podniků, lokalizace VaV zahraničních firem v ČR

Rizika:

- problematika není klíčové téma politiky VaVal a je možné že, bude „odsunuta“ do pozadí

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- sledovat nejenom počty aktivit, ale zejména jejich přínos a dopad na cílové skupiny (zvyšování prestiže ČR v zahraničí a jeho dopady na různé sféry)

Studie zpracované TC AV ČR:

- Prezentace výsledků českého výzkumu, vývoje a inovací v zahraničí (2011)

Cíl 8: Zajistit účinné vazby na politiky v jiných oblastech

A 8-1: Posílit roli koordinačního orgánu při přípravě a naplňování politik a koncepcí zaměřených na oblast VaVal.

Koordinace v oblasti tvorby a realizace politik se vztahem k rozvoji znalostní společnosti bude založena především na vytvoření institucionálních a metodických vazeb. Klíčová je přitom úzká vazba politiky VaVal a vzdělávací politiky založená na intenzivní spolupráci odpovědných orgánů na ústřední úrovni státní správy. Důležité je však také zajistit koordinaci aktivit realizovaných v rámci NP VaVal s průmyslovou, regionální a sociální politikou a koncepcemi zaměřenými na oblast VaVal (např. zdravotnictví, obrany, bezpečnosti, zemědělství aj.). Významnou roli při koordinaci orgánů odpovědných za politiky v těchto oblastech bude mít nově zřízený koordinační orgán (viz kapitola III.1), který kromě přípravy politiky VaVal bude odpovědný i za koordinaci veřejné podpory VaVal ve všech relevantních oblastech (blíže k popisu úlohy koordinačního orgánu viz A 1-1).

Termín a odpovědnost: průběžně; vláda na návrh RVV a Národní ekonomická rada vlády (NERV)

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 20 %

Co bylo realizováno:

- všichni poskytovatelé veřejné podpory VaVal (podle zákona č. 130/2002 Sb.) zpracovali své dlouhodobé mezirezortní koncepce, a zároveň vytvořily meziresortní komise, které se podílely na zajištění problematiky svého rezortu, což do jisté míry přispělo ke koordinaci aktivit realizovaných v rámci NP VaVal s aktivitami navrženými v ostatních (rezortních) koncepcích

Přetrvávající problémy:

- rozdělení kompetencí znesnadňuje strategický a komplexní přístup k tvorbě a implementaci politiky VaVal, včetně zajištění provázanosti mezi jejími jednotlivými segmenty
- RVVI, která je z hlediska kompetencí v oblasti správy a řízení systému VaVal nejvýznamnějším subjektem, má charakter odborného poradního orgánu vlády a má nedostatečný exekutivní aparát pro komplexní a účinné zajištění všech svých funkcí (viz A 1-1)

Řešení:

- transformovat RVVI na koordinační orgán (složený ze zástupců jednotlivých ministerstev), který bude koordinovat tvorbu politiky VaVal a přípravu všech navazujících (rezortních) politik (viz též opatření A 1-1)

Dopady:

- zvýšení koordinace a strategické přípravy politiky VaVal a všech navazujících politik, zefektivnění systému řízení VaVal, dosažení synergických efektů, eliminace překryvů

Rizika:

- neochota ministerstev vzdát se svých pravomocí (rozdělování veřejné podpory) ve svém rezortu
- neschopnost vytvořit koordinační mechanismy mezi MŠMT a MPO a dalšími relevantními ministerstvy (neochota resortů se domluvit)

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- sledovat přípravu navazujících politik a zajistit jejich vazby na „centrální“ politiku VaVal, důsledně vyhodnocovat plnění a dopady všech politik VaVal

Studie zpracované TC AV ČR:

- Role koordinačního orgánu při přípravě a naplňování politik a koncepcí zaměřených na oblast VaVal (2011)

A 8-2: Posílit tvorbu a využívání analýz a podkladových studií pro přípravu koncepčních dokumentů i v navazujících politikách.

Při vytváření všech strategických a koncepčních dokumentů v navazujících oblastech budou důsledně využívány jak výsledky hodnocení (viz též kap. III.9), analýzy a další podkladové studie charakterizující stávající stav, tak i výhledové studie využívající moderních metod (např. foresight). Dále bude podporován výzkum zaměřený na vzájemné působení sociální, hospodářské a environmentální problematiky se zvláštním zřetelem na průběžnou podporu rozhodování veřejné správy. Tyto aktivity budou zajišťovány jednotlivými poskytovateli, kteří mohou pro tyto účely využít nezávislou odbornou organizaci, jejíž činnost bude podporována z prostředků nově zřízeného koordinačního orgánu (viz kapitola III.1).

Termín a odpovědnost: od 2009; do 2012 RVV, od roku 2013 nově zřízený koordinační orgán

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 60 %

Co bylo realizováno:

- resorty, které poskytují podporu v průřezových a odvětvových oblastech VaV, zpracovaly své dlouhodobé (mezi)resortní koncepce, ve kterých byly využity resortní a národní analytické a strategicko-koncepční dokumenty. Resorty zároveň ustanovily meziresortní komise, ve kterých působí externí odborníci.

Přetrvávající problémy:

- žádná z koncepcí (ač jsou zacíleny až do roku 2015) se nezabývá zhodnocením budoucích výzev (tj. tak, jak je v NP VaVal požadováno) a při jejich přípravě nebyly zhodnoceny budoucí výzvy (například s využitím foresightu)
- cíle a priority jsou příliš obecné a tematicky (oborově) orientované (tj. nikoli problémově orientované), bez jasné definice, která témata jsou prioritní a která naopak spíše okrajová

Řešení:

- při přípravě koncepčních dokumentů důsledně zajistit vazbu na aktuální a dlouhodobě potřeby společnosti
- priority, cíle a opatření je zapotřebí stanovovat problémově, včetně jejich kvantifikace (tj. přesně uvádět, co má daná koncepce VaV dosáhnout).
- při přípravě všech strategicko-koncepčních dokumentů využívat analýzy, výsledky hodnocení předcházejících aktivit a moderní metody výhledových studií (foresight).

Dopady:

- zajištění provázanosti všech politik na potřeby společnosti, zajištění synergických efektů všech aktivit, pozitivní dopad na socioekonomický rozvoj

Rizika:

- neochota tvůrců politik VaVal využívat poměrně náročné metody přípravy koncepčních dokumentů

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- sledovat vazbu všech dokumentů na potřeby společnosti a jejich příspěvek a dopad na socioekonomický rozvoj země

Studie zpracované TC AV ČR:

- Hodnocení přípravy resortních a meziresortních koncepcí výzkumu a vývoje za roky 2004 – 2010 (2010)

Cíl 9: Důsledně hodnotit systém VaVal

A 9-1: Průběžně vyhodnocovat plnění Reformy systému VaVal a NP VaVal a dopady jejich dílčích opatření na stanovené cíle

Prvním krokem v zavedení systému kontinuálního hodnocení VaVal je vyhodnocení průběhu a dopadu Reformy, která byla schválena vládou v březnu 2008 a jejíž splnění je základním předpokladem pro úspěšnou realizaci NP VaVal. Nezbytné je systematicky monitorovat a hodnotit jednotlivá realizovaná opatření, jejich vzájemné vazby a dopady na zabezpečení cílů stanovených v Reformě (tj. nikoli pouze administrativní hodnocení). V návaznosti na hodnocení Reformy bude stejným způsobem také průběžně hodnocena implementace a plnění všech opatření stanovených v NP VaVal, přičemž důraz bude položen na hodnocení dopadu jednotlivých opatření pro splnění stanovených cílů. Hodnocení plnění NP VaVal bude probíhat kontinuálně (termíny a odpovědnosti jsou uvedeny u jednotlivých opatření). Vládě bude první hodnocení předloženo v r. 2011/2012 (v návaznosti na výsledky mezinárodního auditu VaVal – viz následující aktivita), v němž bude stanoven také další postup implementace NP VaVal. Současně s NP VaVal budou rovněž důsledně hodnoceny všechny relevantní průřezové a odvětvové politiky (resp. strategie a koncepce) a strategie vytvořené na úrovni krajů (regionů). V souvislosti s naplňováním NP VaVal a přípravou nových strategických dokumentů pro tuto oblast bude rovněž posílen význam systematického hodnocení, analýz a výhledových studií pro politiku VaVal tak, aby byl důsledně zajištěn kontinuální proces od evaluace, přes analýzu, výhledové studie až po stanovení koncepce, včetně zajištění vazeb mezi jednotlivými aktivitami.

Termín a odpovědnost: od 2009; do 2012 RVV, od roku 2013 nově zřízený koordinační orgán

Orientační zhodnocení plnění aktivity: plněno (v omezeném rozsahu) průběžně

Co bylo realizováno:

- v roce 2010 byla vyhlášena Úřadem vlády veřejná zakázka s názvem „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací“, v jejímž rámci je pro RVV poskytována po dobu čtyř let systematická analyticko-koncepční podpora pro sledování průběžného plnění NP VaVal a její aktualizaci v roce 2012
- vyhodnocení plnění Reformy a průběžné vyhodnocení NP VaVal bylo provedeno v rámci této zakázky

Přetrvávající problémy:

- dopady strategicko-koncepčních dokumentů pro oblast VaVal jsou hodnoceny jen omezeně
- analýzy, hodnocení i výhledové studie zpracované v rámci zakázky Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací jsou pro tvorbu politiky VaVal využívány v omezeném rozsahu

Řešení:

- důsledně provádět monitorování a hodnocení na všech úrovních politiky VaVal a výsledky tohoto hodnocení využívat pro aktualizaci a přípravu nových strategicko-koncepčních dokumentů

Dopady:

- zefektivnění strategického řízení a financování VaVal, dosažení synergických efektů a v důsledku i zajištění socioekonomického rozvoje země

Rizika:

- provádění formálních hodnocení nebo hodnocení pouze výsledků, nevyhodnocování přínosů, příspěvku ke splnění stanovených cílů a dlouhodobých dopadů
- nedostatečné zajištění zpětné vazby mezi výsledky hodnocení a tvorbou nových strategicko-koncepčních dokumentů pro oblast VaVal

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů

- provádět monitorování a hodnocení na všech úrovních, stanovit vhodné a měřitelné ukazatele

Studie zpracované TC AV ČR:

- Vyhodnocení plnění Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice (2010)
- Vyhodnocení plnění Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice (2011)
- Průběžné vyhodnocení plnění národní politiky výzkumu, vývoje a inovací v ČR na léta 2009 – 2015 (2012)

A 9-2: Dopracovat metodiku hodnocení výsledků výzkumu a vývoje a zavést systém periodického a objektivního hodnocení systému podpory VaVal na všech úrovních.

Konečným cílem je zavedení periodického, systematického a objektivního hodnocení systému podpory VaVal v ČR na všech úrovních. Kromě hodnocení systému podpory VaVal na úrovni poskytovatelů, které je stanoveno v usnesení vlády ze dne 23. června 2004 č. 644, bude prováděno také komplexní hodnocení celého systému podpory VaVal v ČR na národní úrovni (komplexní audit systému veřejné podpory VaVal v ČR). V tomto komplexním auditu VaVal, který bude prováděn periodicky v intervalech cca pěti let, je nezbytné přejít od doposud převažujícího administrativního hodnocení k hodnocení výsledků a dopadů podpory na dosažení excelence českého VaV, využitelnost výsledků VaV v praktických aplikacích a růst konkurenceschopnosti, kvality života a rozvoj společnosti v ČR. Hodnocení bude poskytovat přesvědčivé konkrétní údaje o přínosech podpory VaVal. Kromě hodnocení na národní úrovni a úrovni poskytovatelů bude z veřejných zdrojů také podporováno (vytvořením programu) hodnocení na úrovni příjemců (audit výzkumných organizací), které umožní nejen porovnat kvalitu výzkumné práce na úrovni oddělení (kateder, skupin) a vytvořit podklady pro rozdělení finančních prostředků podle kvality výzkumné práce, ale i stanovit strategické zaměření výzkumných organizací do budoucnosti.

Termín a odpovědnost: od 2009; do 2012 RVV, od roku 2013 nově zřízený koordinační orgán

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 30 %

Co bylo realizováno:

- hodnocení VaV je v ČR (podle zákona č. 130/2002 Sb.) prováděno na úrovni VO, programů VaVal a poskytovatelů veřejné podpory; hodnocení výsledků VO a hodnocení výsledků ukončených programů je prováděno podle vládou schválené metodiky
- počátkem února 2012 byl zahájen IPn „Efektivní systém hodnocení a financování VaVal“, jehož cílem je vytvořit novou metodiku hodnocení a rozdělování veřejné podpory VaVal

Přetrvávající problémy:

- v hodnocení VaV existuje řada problematických míst a nízká evaluační kultura představuje jednu z největších slabín systému VaVal:
  - současná metodika hodnocení VO využívaná pro rozdělování institucionální podpory je orientována na kvantitativní počítání výsledků VaV a vede k účelovému chování hodnocených institucí, nerespektuje rozdíly mezi obory a typy VO a znemožňuje dlouhodobé strategické a koncepční řízení VO
  - hodnocení programů je formální a pouze „kvantitativní“ (tj. počítání výsledků a jejich vztahení ke vstupům), nejsou hodnoceny přínosy a dopady programů, poskytovatel hodnotí své vlastní aktivity (programy), čímž se ztrácí důvěryhodnost výsledků tohoto hodnocení
  - hodnocení na úrovni poskytovatelů bylo provedeno naposled v roce 2007 a bylo zaměřeno opět na posuzování výsledků a jejich vztahení na celkové výdaje na VaV ze státního rozpočtu na aktivity daného poskytovatele

Řešení:

- vytvořit novou metodiku pro hodnocení na všech úrovních, důsledně tuto metodiku aplikovat na všechny aktivity a využívat výsledky těchto hodnocení pro modifikaci stávajících a přípravu nových nástrojů i celé politiky VaVal

Dopady:

- zvýšení kvality (excelence) VaV a využívání jeho výsledků v aplikační sféře, což se odrazí nejen na prestiži českého VaV, ale i v dalším socioekonomickém rozvoji země

Rizika:

- pokračující spory a negativní přijímání hodnocení vědeckou komunitou, tendenční chování VO, poskytovatelů podpory a dalších subjektů
- formální přístup k hodnocení, snaha prosadit své (partikulární) zájmy nad zájmy společnosti

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- sledovat dlouhodobý dopad nových přístupů k hodnocení na systém VaVal v ČR

Studie zpracované TC AV ČR:

- Metodika hodnocení výsledků výzkumu a vývoje – návrhy zásad a principy pro její vypracování (2010)
- Dopracovat metodiku hodnocení výsledků výzkumu a vývoje a zavést systém periodického a objektivního hodnocení systému podpory VaVal na všech úrovních (2011)

A 9-3: Systém VaVal na národní úrovni zhodnotit se zapojením renomované zahraniční organizace.

Pro zvýšení objektivnosti bude do komplexního hodnocení (auditu) celého systému veřejné podpory VaVal na národní úrovni popsaného v aktivitě A 9-2 zapojeno renomované zahraniční pracoviště, které má s prováděním hodnocení tohoto typu dostatečné zkušenosti. Výběr zahraničního pracoviště bude prováděn na základě výběrového řízení, ve kterém bude osloveno více potenciálních zahraničních partnerů. Zahraniční instituce bude tento audit provádět ve spolupráci s národním pracovištěm vybraným rovněž na základě výběrového řízení.

Termín a odpovědnost: 2011; MŠMT

Orientační zhodnocení plnění aktivity: 100 %

Co bylo realizováno:

- celkové zhodnocení systému VaVal v ČR se zapojením renomované zahraniční organizace bylo provedeno v letech 2010 až 2011; výsledky tohoto mezinárodního auditu prokázaly celou řadu slabých míst; zároveň byla zahraničními experty navržena doporučení, která směřují ke zlepšení NIS na různých úrovních

Přetrvávající problémy:

- výsledky mezinárodního auditu a jeho doporučení nebyly dosud zpracovány do strategicko-koncepčních dokumentů

Řešení:

- zpracovat doporučení mezinárodního auditu systému VaVal a dalších studií (zejména studií zpracovaných v rámci veřejné zakázky „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací“) do všech relevantních strategicko-koncepčních dokumentů.
- celkové hodnocení systému VaVal by mělo být v budoucnosti prováděno pravidelně s vhodnou časovou periodicitou (např. čtyři až pět let); výsledky tohoto hodnocení by měly být využívány při aktualizaci stávajících a tvorbě nových strategicko-koncepčních materiálů pro oblast VaVal

Dopady:

- zvýšení kvality (excellence) VaV a využívání jeho výsledků v aplikační sféře, což se odrazí nejen na prestiži českého VaV, ale i v dalším socioekonomickém rozvoji země

Rizika:

- neochota přijmout výsledky auditu a zapracovat je do nových (resp. aktualizovaných) strategicko-koncepčních dokumentů (snaha zachovat „status quo“)

Měření a vyhodnocení opatření:

- NP VaVal neobsahuje indikátory ani způsoby pro sledování plnění opatření a jeho dopadů
- provádět komplexní vyhodnocení stavu systému VaVal pravidelně s vhodnou periodou (např. pět let), sledovat dopad realizovaných doporučení na systém VaVal (hodnocení na úrovni systému)

Studie zpracované TC AV ČR:

- Shrnutí nejdůležitějších závěrů mezinárodního auditu výzkumu, vývoje a inovací v ČR (2012)